CONSTITVTIONES

ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

ſub Reuerendiſs. Domino D. FANTINO Petrignano Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopo Conſentiæ

Anno Domini M D LXXIX.

ROMÆ Apud Franciſcum Zanettum
M D LXXX.

CVM LICENTIA SVPERIORVM.

CONSTITVTIONES
ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

ſub Reuerendiſſ. Domino D. FANTINO *Petrignano Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopo Conſentiæ*

Anno Domini M D LXXIX.

Seſſio prima celebrata die decima menſis Maij.

NOS Fantinus Petrignanus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Conſentiæ de Reuerendiſſimorum DD. Coepiſcoporum conſilio, & aſſenſu in prouinciali Synodo noſtra Conſentiæ legitime congregata, hæc quæ ſequuntur decernimus, & ordinamus.

De fidei orthodoxæ profeſſione.

INTER Omnes paſtoralis officij ſollicitudines præcipua, quæ ad Catholicæ fidei integritatem pertinet verſari debet, vt quæ totius ſpiritualis ædificij fundamentum eſt, inuiolata permaneat, & omnes in eius puritate immobiles perſiſtant. Quare ab eiuſdem fidei ne

gotio veluti omnium præstantissimo exordiendum duximus, eandem fidem iuxta formulam à fel. recor. Pio Papa Quarto traditam vnanimiter profitentes, quam hic inferius subijciendam esse visum fuit.

Formula orthodoxæ fidei professionis.

EGO N. firma fide credo & confiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cęli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sęcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, nō factum, consubstantialem patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cęlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine: & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum scripturas. Et ascēdit in cęlum: sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex patre, filioq. procedit: Qui cum patre, & filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam catholicam, & apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma, in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum.

Et vi-

Et vitã venturi sæculi. Amen. Apostolicas,& ecclesiasticas traditiones,reliquasque eiusdem Ecclesię obseruationes,& constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturã iuxta eum sensum, quem tenuit,& tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum admitto:nec eam vnquã nisi iuxta vnanimem consensum Patrũ accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septẽ esse vere,& proprie sacramenta nouæ legis à Iesu Christo D. N. instituta,& ad salutẽ humani generis (licet non omnia singulis necessaria) videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiã, Pænitentiam,Extremam vnctionem,Ordinem,& Matrimonium; Illaque gratiam conferre,& ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio, reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesię Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali & de Iustificatione in sacrosancta Tridentina synodo definita,& declarata fuerunt amplector,& recipio.Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum,proprium,& propitiatorium sacrificiũ pro viuis, & defunctis:atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate D. N. Iesu Christi, fieriq; conuersionem totius substantię panis in corpus,& totius substantiæ vini in sanguinem: quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationẽ appellat. Fateor

etiam

etiam sub altera tantũ specie totum atq; integrũ Christum, verumq; sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasq; ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos, atque inuocandos esse, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero Imagines Christi, ac Deiparę semper Virginis, necnon aliorum Sanctorũ, habendas, & retinendas esse, ac eis debitum honorem & venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiã potestatẽ à Christo in Ecclesia relictam fuisse; illarũq; vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistrã agnosco: Romanoq; Pontifici, beati Petri Apostolorũ principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cętera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue à sacrosancta Tridentina synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulq; contraria omnia, ac hæreses quascũq; ab Ecclesia damnatas, reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicã fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsq; ad extremum vitę spiritum constantissime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, ac à meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me

erit,

erit curaturum. Et ita ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Eandem fidei profeſſionem facere teneantur etiam omnes prouiſi de beneficijs quibuſcumq; curam animarũ habentibus intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito coram generali eius Vicario, ſeu officiali: ſeq; in Romanæ Eccleſię obedientia permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſijs Cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo ſeu eius officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur. Alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra, fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

Idem quoq; ſeruent, qui impoſterum ad doctorales vel magiſtrales gradus promouebũtur in ipſo promotionis actu. qui vero hactenus promoti ſunt, & fidei profeſſionẽ facere prout tenebantur ex bulla Pij Quarti omiſerunt, pœnas in eadem bulla contentas incurriſſe declarentur. Quæ bulla obſeruetur etiam in omnibus publice vel priuatim, Theologiam, Canonicam, vel Ciuilem cẽſuram, Medicinam, Philoſophiã, Grammaticam, vel alias liberales artes profitentibus, & profeſſuris ſub pœnis ibidem contentis.

Profeſſio vero fidei iuxta præſcriptam formam ſemper fieri debeat, & in ea facienda præcipue obſeruetur vt publice, & palam ab omnibus adhibitis teſtibus fiat, & coram Notario, qui eam in publicum inſtrumẽtum redigat, & in peculiarem librum ad eum tantum

vſum comparatum vnà cum profitentis ſubſcriptione referat. Liber autem in Archiuio Epiſcopali erit diligenter ad perpetuam rei memoriam aſſeruandus.

De libris exhibendis.

CVM Hæreticorum libros ad fidelium mentes inficiendas plurimũ nocere compertum ſit: Propterea Epiſcopi Regulas Indicis de libris vetitis ex auctoritate fel. recor. Pij Papæ Quarti editas, ab omnibus ſeruari ſtudeant, mandentq; Theologis, legum Doctoribus, Medicis, Ludi Magiſtris, alijsq; libros habentibus, vt librorum ſuorum notulã pariter ab eis ſubſcriptam infra tempus ſtatuendum, fideliter edant, præcipiantq; etiam omnibus, qui in eorum oppidis, & locis libros tam impreſſos, quàm manuſcriptos introducũt, vt illos niſi prius recogniti, & approbati fuerint, nec retinere, alijsue legẽdos tradere, aut modo aliquo alienare, aut commodare audeant ſub pœnis iuxta Indicis præſcriptum per ipſos incurrendis. Hæredes quoq; vel executores vltimarum voluntatum Indicem librorum à defunctis relictorum intra menſem poſt obitum Ordinarijs ſuis exhibere teneantur, & debeant, nec ipſis vti, aut illos, niſi eorum indicẽ attulerint, vendere, vel alienare valeant: alioquin nullam excuſationẽ prætendere poterũt, quominus in cenſuras & pœnas Apoſtolicis conſtitutionibus decretas incurriſſe cenſeantur.

De ſacrificio Miſſæ.

QVONIAM in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa

Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit. Ideo vt singulari religione, ac pietate, & à sacerdotibus celebretur, & à populo colatur, iuxta sacri concilij Tridentini præscriptum, diligenter episcopi infrascripta seruanda, & cauenda curabunt, & in primis:

Omnes sacerdotes etiam regulares, qui Romano Missale vtuntur, in omnibus cæremonijs, ac ritibus in formula Missalis præscripta ad vnguem cõueniant, nihil addendo, aut mutando ex his, quæ in cuiusq; diei Missa continetur, vel etiam in ipsius Missæ ordinario.

Debitisq; horis celebretur, nec ante auroram, nec post meridiem nisi ex legitima causa à Iure permissa; neq; bis in die, nec extra ecclesiá, vel oratoria, nec priuatis in ædibus, aut alio in loco præterquam in ecclesijs, aut oratorijs diuino cultui tantum dedicatis, ac ab episcopo designatis & visitatis. & qui cõtrafecerit, Missas vespertino tempore celebrando contra bullam Pij V. pœnis in eadem bulla contentis puniatur, in ceteris vero à ministerio altaris per biennium suspensus esse intelligatur, & graui etiam ab episcopo animaduersione afficiatur.

Nullus preterea publice, & notorie criminosus, ac presbyter alienæ diœcesis sine commendaticijs litteris sui episcopi ab vllo episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur.

Ordinarijq; inuigilent, ac bene perspiciant, quænam dimissoriæ sint approbandæ, vel reijciendæ cum

exemplo constet, innumerabiles fraudes hac in re cõmitti consueuisse.

Sacerdotes celebraturi Missam, prius priuate perlegant, & percurrant, suisq; adnotent signis, priusquam ad altare accedant: ad quod postquam accesserint, ea qua decet reuerentia à principio vsque ad finem sacra mysteria peragant: clare, & distincte legant lectiones, epistolas, & Euangelia, & specialiter Secreta, ad hoc vt omnia inter celebrandum recte & composite, nec minus celeriter, quàm decet, nec minus tarde peragatur.

Ad quæ omnia vt facilius inuitentur, omnibus Missam, antequam ad altare accedat, vt præmittitur, legentibus, & cum præmissa reuerentia celebrantibus, hæc Synodus quadraginta dierum indulgentiã concedit.

Et vt puriores ad rem diuinã accedant, omnes Missam celebraturi prius se colligant, & orantes in tanti mysterij cogitatione mentẽ defigant, & dum sacras vestes induunt, psalmos, & collectas recitent. hortamurq; vt singula saltem hebdomada peccata sua deuote confiteantur: quod & sæpius vnusquisq; facere debet, cum septies in die cadat iustus. Et quotiescumq; se in mortali peccato constitutum senserit, non celebret, non habita copia confessoris; nisi forte causa vrgẽs, vel necessitas immineat, quæ nisi graui cum scandalo nequeat præteriri: & tunc adsit contritio, & propositum confitendi iuxta sacri concilij præceptum.

Et quia per externi candoris speciem interior sacerdotum munditia denotatur; Ideo vt sacerdotes omnes superpelliceis, amictibus albis, cingulis, manipulis, sto

lis, planetis, dalmaticis, seu tunicellis, pluuialibus, & paramentis candidis, & mundis ac integris, nõ autem laceratis vtantur, episcopi curent.

Nemo vbi id commode fieri poterit, celebret cum vino rubro propter corporalia, & purificatoria, quæ ex nonnullorum sacerdotum negligentia & incuria, aliquando adeo sordida inueniuntur, vt aliquibus horrori sint.

Nemo igitur corporalibus, aut purificatorijs immundis, aut sine debito tobalearum, ac duarum candelarum numero temere celebret, aut cum Calice fracto, vel rubigine consumpto, ac sordido.

Calices insuper sacerdotes semel in hebdomada lauent, & aquam in piscinam ponant.

Missæ vero eodem tempore in altaribus ita inter se disiunctis, & separatis celebrentur, vt alter sacerdos ab altero non perturbetur.

Omnibus etiam sacerdotibus pręcipitur, vt nullius priuati causa horam Missæ popularibus suis commodam, aut anticipent, aut differant: nec Missam inchoatam adueniẽte aliquo repetant, nec ad altare expectẽt, aut alia ratione contra rei sacræ decorũ, aut populi vtilitatem alicui obsequium præstent: & contra faciens arbitrio episcopi puniatur.

Tollant episcopi authoritate Tridentinæ Synodi sumptuosa conuiuia, ludos, choreas, ac quod ad auaritiam pertinet cuiusuis generis mercedum cõditiones, pacta, acceptationes munerum, & quidquid in nouis Missis, & earum, quæ publicæ oblationes dicuntur, ita

quòd penitus præmissorum omnium tollatur abusus.

Nullus etiam ad nouæ Missæ celebrationem admittatur, nisi prius fuerit ab ijs quos episcopus designauerit, examinatus, vtrum sit instructus in cęremonijs necessarijs, noritq; alia, quæ in Missarum celebratione requiruntur. Qui autem in his deliquerit, per sex menses ipso iure ab altaris ministerio sit suspensus, & arbitrio episcopi puniatur.

Prohibeantq; episcopi ne pauperes mēdicantes seu eleemosynas petentes per ecclesias, tempore Missarũ, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorũ eant; sed ad valuas ecclesiarum stare faciant sub pœnis, quæ in Sanctissimi Domini nostri Pij Quincti bulla continentur.

Religiosi quoque cuiuscũq; ordinis, status, & conditionis existant, sub excõmunicationis pœna non audeant, & præsumant celebrare in aliquo loco extra eorum ecclesias & monasteria Rectore contradicente.

Et quia contingit sæpe in quibusdam ecclesijs, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorijs relictis impositũ esse, vt illis pro singulis diebus à testatoribus præscriptis nequeãt satisfieri; vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuẽ esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere; vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorũ conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: Ideo ad hoc vt relicta ad pios vsus plenius, & vtilius impleri possint, statuit prouinciale Concilium, quòd pro qualibet Missa celebrã-

da in hebdomada saltē pro eleemosyna presbyter capellanus,vel celebrans annuos ducatos quattuor habeat; & imposterum capellę ædificandæ non nisi cum dote secundum taxam prędictam erigantur; erectæ vero ad eandem taxam reducantur. Vbi vero ob magnū Missarum numerum defunctorum voluntati satisfieri non poterit,episcopi eorum arbitrio,& cum maturitate Missas ipsas ad congruentem numerum reducant: Ita tamen vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat,qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

Neue Christifideles à propriarū parochialium cultu, & à diuinis audiēdis à proprio parocho,à quo Christianæ fidei erudimenta salutaria monita festorū dierum, & circa contrahendas nuptias denunciationes exaudiant inposterum auertantur:statuimus,vt nullus presbyter, Beneficiatus, vel Capellanus cuiuscunq; capellæ Dominicis, alijsq; festiuis diebus in oratorijs sodalitatū secularium,quas confraternitates appellant, alijsue ecclesijs, capellis,aut oratorijs secularibus,quæ parochialis ecclesię finibus continentur,Missas,& alia diuina officia hora nimis præpropera celebrare,atq; ad ea audienda populū cōuocare audeat.Idēq; à ruralibus presbyteris,& capellanis aliquarum ecclesiarum parochialium, & capellarum obseruandū esse decernimus.

De reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Reliquiæ Sanctorū in honestissimis locis,ac in decētissimis vasculis in ecclesijs asseruentur, & sola pietatis

tatis

tatis, non quæstus gratia luminaribus accensis populo ostendantur; nec ita passim sine episcopi licentia è vasculis extrahantur; ad infirmos nullo pacto deferãtur. Qui temere aliter fecerint, ab episcopis ipsis pro modo culpæ pœna afficiantur.

De festorum dierum obseruatione.

CVm dierum festorum obseruatio ad Dei cultũ maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur: Ideo episcopi diligenter curent, vt dies Dominici, & alij ab ecclesia recepti, vel loci consuetudine, pręcipue vero in honorem Dei, beatæ Virginis, & Sanctorum feriati cum omni veneratione obseruentur per ciuitates, & diœceses iuxta Sanctissimi D. N. Pij. V. Bullam, & sacros canones.

Et omnes Christifideles in diebus præfatis ecclesias frequentent, diuinis officijs deuote intẽdant, à quibuscumque operibus illicitis, iudiciorum agitationibus, emporijs, nundinis, alijs mercatorijs cõuentibus exercendis quocunque nomine nuncupentur, abstineant; & maxime rustici, qui in hoc sæpe delinquunt.

Conuentiones etiam, quæ consilia seu parlamenta vocant, si necessitas vrgeat, post vesperas tantum (dum modo non in ecclesijs, & cœmeterijs) fieri permittant.

Esculenta & poculenta venundari possint, dummodo id fiat post Missarum solemnia.

Qui vero festis diebus illicitum opus aliquod faciẽtes deprehensi fuerint, præter diuinam vltionem & alias pœnas ex eiusdem bullæ dispositione inflictas

graui-

grauiter quoq; arbitrio episcopi pro modo culpæ puniantur.

Et vt festiui dies firmiter in hac prouincia obseruentur, infrascriptum Calendarium describi visum fuit.

De Calendario festorum dierum.

	IANVARIVS.
I	*Circumcisio Domini nostri Iesu Christi.*
VI	*Epiphania Domini.*
	FEBRVARIVS.
II	*Purificatio Beatæ Virginis.*
XXIV	*Matthiæ Apostoli.*
	MARTIVS.
** VII*	*Thomæ de Aquino.*
XXV	*Annunciatio Beatæ Mariæ Virginis.*
	APRILIS.
** II*	*Francisci de Paula.*
XXV	*Marci Euangelistæ.*
	MAIVS.
I	*Philippi, & Iacobi Apostolorum.*
III	*Inuentio sanctæ Crucis.*
	IVNIVS.
XXIIII	*Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ*
XXIX	*Petri & Pauli Apostolorum.*
	IVLIVS.
XXV	*Iacobi maioris.*
	AVGVSTVS.
X	*Laurentij Martyris.*
XV	*Assumptio Beatæ Mariæ Virginis.*
XXV	*Bartholomæi Apostoli.*
	SEPTEMBER.
VIII	*Natiuitas Beatæ Mariæ Virginis.*
XXI	*Matthæi Apostoli, & Euangelistæ.*

XXIX Dedi-

XXIX *Dedicatio Basilicæ sancti Michaelis Archangeli.*

OCTOBER.

XXVIII *Simonis & Iudæ Apostolorum.*

NOVEMBER.

I *Omnium Sanctorum.*

* XI *Martini Episcopi & confessoris.*

XXX *Andreæ Apostoli.*

DECEMBER.

* VIII *Conceptio beatæ Mariæ Virginis.*

XXI *Thomæ Apostoli.*

XXV *Natiuitas D.N. Iesu Christi.*

XXVI *Stephani Protomartyris.*

XXVII *Ioannis Apostoli, & Euangelistæ.*

FESTA MOBILIA

Omnes Dominicæ totius anni.

Feria Quinta in Cœna Domini per horas Missarum.

Pascha Resurrectionis D. N. Iesu Christi, cum duobus diebus sequentibus:

Ascensio D. N. Iesu Christi.

Pentecostes cum duobus diebus sequentibus.

Festum sanctissimi Corporis Christi.

Præterea dies festos Patronorum ecclesiarum Cathedralium, & alios, qui peculiari quadam deuotione, & laudabili consuetudine nonnullis in locis huius prouinciæ obseruari consueuerunt, sanctificandos, ac fideliter obseruandos Episcopi curent.

De sacris Imaginibus.

QVod autem ad sacrarum Imaginũ cultum, & venerationem attinet, eam reuerentiã & honorẽ illis episcopi impendi curent, quam sacrosancta Tridẽtina synodus statuit; idq; sæpius populum edoceri studeat: Atq; vt debitus cultus, honorq; dictis sacris imaginibus exhibeatur prohibuit, ne signũ tam salutiferæ Cru-

cis,

cis, quàm beatissimę Virginis, & omniũ Sanctorũ, aut in immundis, & cõtemptibilibus locis, siue in pauimẽtis post hac collocetur, & collocatum (si quid forte inhoneste depictum reperiretur) deleatur. Inobedientes vero pœnas ab episcopis statuendas luant.

De Indulgentijs.

CVM Indulgentiæ à summo Pontifice cõcessæ, publicandæ erunt, doceát parochi, & apud Ecclesiam esse earum concedendarum potestatem à Christo illi collatam, & illarũ vsum plurimi faciendum, cum Christifidelibus fructuosissimę sint ad animarum salutem. episcopi diligenter scrutentur si quæ absurditates aut indignitates ob ignorantiam, aut superstitionem, aut aliunde quomodocumq; prouenerũt, & eas sigillatim adnotatas in proxima Synodo diœcesana: si vero fuerint abusus grauiores in prouinciali referant, vt communi consilio ad sanctissimũ Romanũ Pont. deferantur, Quo auctore, quicquid expedierit, constituatur.

Pius Quinctus fel. re. Pont. Max. quascumq. Indulgentias, etiam perpetuas, quas qui cõsequi voluissent, manus conferre deberent adiutrices, quas à quęstu ductas penitus abrogauit, quod neminẽ ignorare pium valde ac necessarium est; nec ab inferiore publicari possint absq; episcopi licentia.

De Prædicatione verbi Dei.

INter cetera, quę ad salutẽ populi Christiani spectant, pabulũ verbi Dei permaxime sibi noscitur esse ne-

cessarium: quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur, eo quod non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit ex ore Dei: vnde episcopi ex sacrosancti concilij Tridentini decreto, & per viscera Iesu Christi hortantur, cum hoc præcipuũ munus sit eorum, vt in hanc curã toto animo incumbant, atq; ipsi oues suas verbi diuini prædicatione pascere non prætermittãt, & si legitime impediti fuerint, viros idoneos potentes in opere, & sermone assumant ad huiusmodi prędicationis officium salubriter exequendum.

Idem etiam fieri curent in alijs ecclesijs per parochos omnibus Dominicis, & solẽnibus diebus festis: tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie vel saltem ijs diebus quibus episcopi ipsi expedire iudicauerint.

Parochis impeditis per alios impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent deputandos in Ciuitate, aut quacumq. parte diœcesis prædicandi munus expleri episcopi curent.

Sollicite etiam prouideant episcopi, in parochialibus etiam si quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio etiam extra diœcesim forsan annexæ, vel vnitæ modo re ipsa in diœcesi sint, vt diebus saltẽ Dominicis & festis solemnibus populus cælestis doctrinæ pabulo pascatur. quod si parochi etiam si ab episcopi iurisdictione se exemptos esse prætenderent, ab episcopo moniti trium mẽsium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu aliàs ad ipsius

arbitrium

arbitrium episcopi cogantur; ita vt etiam si ei sic expe dire visum fuerit ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet honesta merces persoluatur donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quis prædicta adimplere contempserit, sciat se districtæ subiacere vltioni.

Et quoniam inuidens zizaniorum sator, semper humanæ saluti diabolus, quod in agrum dominicum per se directe non potest, id nonnunquam per suos quos possidet, cupiditatis igne succensos exquisitis modis efficere conatur: idcirco episcopi summopere aduertant, cuius vitæ sint hi per quos verbum Dei seminatur in populo, ne plantare fingentes destruant.

Moneantq; episcopi quoscumque, qui hoc officio prędicandi funguntur, & per viscera Iesu Christi rogét, vt ipsius Euangelium sincere populo prędicent, ac annuncient, imitentur eius vestigia viris Apostolicis prę cipientis, Prædicate Euangelium omni creaturę: & iterum, Docete omnes gentes seruare quæcumq; manda ui uobis.

Vtantur interpretationibus sanctorum Ecclesię antiquorum Doctorum, prout etiam in concilio Lateranensi constitutum est.

Cessent in sanctis concionibus profanarum legum minime necessariarum citationes, poetarum auctoritates, superuacuæ subtilium quæstiones, & plerunq. futilium allegationes, ac hæreticorum opiniones & argu menta; nisi id vrgens necessitas postulet, & id quanto minus fieri potest, nominatim recenseát, sed omnino

refellant, memores semper oportere eos, qui docent, & instruunt animas rudes esse tales, vt pro ingenio discentium semetipsos possint aptare, & verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.

Instruant populum ad obseruationẽ præceptorum Dei, vt fidem inconcusse teneant, atq; omnibus mandatis Dei & Eclesiæ pareant.

Decreta concilij Tridentini, pręsertim, quæ ad mores, & Christianam disciplinam restituendam pertinẽt, & has constitutiones populo studiosius inculcent.

Parentes adhortẽtur ad bene educandos liberos suos adhuc in tenera ætate constitutos, cum ea ætas ceterarum ætatum fundamentum sit & principium.

In aliquem tacite vel expresse non inuehantur, sed generatim vitia redarguãt, pręlatos, & magistratus pie & reuerenter admoneant, subditos ad eorum obedientiam excitent.

Non erubescant Christum crucifixum Christianis pręḍicare, cuius amorem studeant saxeis hominũ cordibus infigere.

Sint in verbo discreti, & casti; quia Eloquia Domini, eloquia casta.

Præmoneantur Prædicatores prædicti ab episcopis, & curatis omnibus quid magis, vel minus pro loci, & popularium peccatorum qualitate sit audientibus enunciandum.

Studeantque ea, qua decet charitate abusus ciuitatis, & diœcesis tollere, & in his sistant, vt sic circa eos opportune, & importune insistentes quotidie populum

lum ad amorem Dei trahant, vitia detestentur, ad virtutum amplexus auditores allicientes.

Habeant præ oculis honorem Dei, & animarum salutem, nihil ad gloriam, & ostentationem facientes.

Non quęstui intenti, nec quę sua, sed quæ Iesu Christi sunt quęrentes, vt sic iuxta veritatem, dent cibum in tempore, & frangant esurienti panem.

Supradicta omnia, quę concionatores obseruare tenentur, episcopi non solum concionatoribus ipsis notificent, sed in licentijs eisdem de prædicando in eorum diœcesi concedendis inserant.

Regulares cuiuscumq; ordinis meminerint se nisi à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in ecclesijs suorum ordinum prędicare non posse. cum qua licentia personaliter se coram episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequã prædicare incipiant: quibus contradicentibus, etiam in prædictis suorum ordinum ecclesijs prædicare non præsumant.

Regularibus vero extra claustra, & obedientiam religionum suarum viuentibus prædicatio interdicatur etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu.

Et quia sæpe oriri solet contentio in eligendo Prædicatore: ideo ad tollenda scandala, hęc synodus inhibet, ne seculi potestates, magistratus, aut vniuersitas aliqua vllo pacto se se ingerant in Prædicatore deligẽdo, cum totum hoc munus ad episcopos, & ecclesiarum Rectores ex sacrorum Canonũ dispositione pertineat;

qua

qua in re si difficultas aliqua suborta fuerit, ad ordinarium deferatur, qui modis omnibus ecclesiarum immunitati consulat, sicut magis conducere iudicauerit.

Statuit etiam hæc synodus, vt transacto quadragesimali tempore, & alijs temporibus, prędicatores omnes, qui in ciuitate, & diœcesi vice episcoporum, aut curatorum laborauerint, quasi villicationis suę ratione redditauri, se conspectui episcopi, aut vicarij præsentent, relaturi quomodo tam secularium, quàm regularium vita, & mores se habeant, si quid sit, cui pro Dei honore & subditarum animarum salute consulendum sit: Quod si quis in se pręsentando (iusta cessante causa) contumax fuerit, episcopi de cętero eundē ad prædicandum non admittant.

Ab historijs apochryphis, & miraculorum non approbatorum recitatione penitus abstineant.

De Conceptione beatæ, & gloriosę semper virginis in popularibus concionibus propriam sententiam asserendo & contrarium refellendo, aut impugnando disputare non audeant: sed Bullá pię recor. Pij Papæ Quinti, super hoc editam inuiolabiliter obseruent.

Passionem Domini nostri Iesu Christi lucescente die nisi locorum ordinarijs aliter expedire videbitur docte, pie, & grauiter exponant, nihilq; in ea, quod à Christiana disciplina & à tanti mysterij dignitate alienum sit, etiam ad lachrymas commouendas dicatur deinceps, aut modo aliquo fiat.

Studebunt episcopi, vt cum ipsi prædicare non poterunt prædicationibus semper assistant, vtque clerici omnes

omnes cuiuscumq; dignitatis fuerint, in eis intersint, prouideant,& seculares dominos, magistratus, & officiales omnes in concionibus adsint sæpe commoneant, vt eorum exemplo populus ad audiendū verbum Dei reddatur alacrior.

De præbenda Theologali, & lectione sacræ Scripturæ in Monasterijs.

SAcrarum scripturarum lectioni incumbēdum esse, in eaque assidue versandum tum Apostoli ad Timotheum, tum sanctorum Patrum, & Cōciliorum admonitione docemur; nouissime etiam generalis Tridentini concilij decreto iubemur: quare si in cathedralibus aut alijs in collegiatis ecclesijs insignibus præbenda, seu stipendium sacræ Theologiæ doctori & interpreti adhuc assignatum aut deputatum non extitit; ne tam vtile, tamq; necessarium munus omittatur; statuimus, vt ab episcopis primo quoq; tempore iuxta prædicti generalis concilij præceptū statuatur, vel ex præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis proxime vacatura, cui aliud onus incompatibile, & quatenus in ipsis ecclesijs nulla, vel non sufficiens præbenda foret Metropolitanus vel episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suę ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur.

Admo-

Admoneantur insuper omnium monachorum superiores, vt in Conuentibus ipsorum, vbi sacrę scripturæ lectio commode haberi poterit, illam à Capitulis generalibus, vel prouincialibus dignioribus magistris secundum prædicti decreti ordinationem assignandam curent. Quod si facere neglexerint, episcopi omnes, vt Apostolicæ sedis delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant.

Is vero qui lectioni huiusmodi deputatus fuerit tã publice quàm priuatim non admittatur nisi prius de vita, moribus, & scientia fuerit examinatus, & approbatus, & ad fidei professionem admissus, iuxta sæpe memoratas litteras fel. rec. Pij Papę Quarti.

Is etiã qui deputatus, & admissus fuerit statutis diebus, & horis in loco per episcopum designato sacræ scripturæ libros, atq; alios pro casuum pænitentialium cognitione à curatis, & sacerdotibus habenda interpretabitur.

Curent episcopi, vt in hac lectione clerici omnes, ad eam lectionem idonei cuiuscũq; gradus intersint; vtq; proficiant singulos hortentur, & sæpius admoneant vt demum cogant.

De sacris verbis non abutendis.

PRohibeant episcopi vt ab idiotis præcipue, & litterarum ignaris de his quæ ad fidem pertinẽt nec publice nec priuatim disputetur, & non solum in eos, si pertinaces fuerint, sed etiam in omnes sacræ scripturæ verbis, vel sententijs ad scurrilia dicta, detractiones, adula-

adulationes, superstitiones, incantationes, libellos famosos, aliosq; profanos, & illicitos vsus abutentes seuerissime animaduertant: quod etiã fieri volumus in omnes, qui vestibus clericorum tam sæcularium, quàm regularium, vel eorum similibus in profanis repręsentationibus vsi fuerint, easdemq. personas ecclesiasticas habitu, aut verbis deriserint.

De sacris actionibus non repræsentandis.

PIA fidelium consuetudo repræsentandi venerandam Domini nostri Passionem, & gloriosa martyrũ certamina eò hominum malitia deducta est, vt ex huiusmodi repræsentationibus oblectari, ad risum sæpius & scandalum excitari potius quàm ad pietatem, & lachrymas accendi & commoueri soleant astantes. propterea prohibemus ne deinceps in sacro nec in profano loco publice vel priuatim agantur, ac repræsententur, absque præcipua ordinariorum licentia; qui quod pietati, aut religioni congruere iudicabunt, hac in re pro eorum prudentia statuent.

De Processionibus.

PRocessiones eo tempore fiant, eo ordine, & religione qua decet, ad quas accedere omnino teneantur non solum regulares, & exempti, sed etiam confraternitates laicorum secundum consuetudinem loci, aut secundum quod fuerint ab Episcopo conuocati.

In quibus omnibus Processionibus, & pręsertim in festo sanctissimi Corporis Christi in locis per quę incedere

dere solent,is ornatus, apparatus, & decor appareant, qui præsentię,& aspectui Saluatoris Domini nostri cõuenire videantur. Fideles vero in associatione,reuerentiam,pietatem,& religionem eam seruent, vt fructum tam pij operis, & laboris à Domino consequi possint.

Laici à clericis, fœminæ à viris separatim prosequantur.

Inter viam non inaniter spectãdi gratia subsistatur. actiones pro foribus ædium, aut in via non repręsententur,& ne quæ minus deceant spectacula adhibeantur.Edendi,& bibendi consuetudinem in sacris supplicationibus episcopi,& parochi omnino tollant.

Processiones quæ in aliquibus locis in die Resurrectionis à prandio fiunt, deferendo sanctum chrisma, tamquam ab Ecclesia non institutæ,tollantur.

SESSIO SECVNDA
CELEBRATA DIE XII. MENSIS MAII, M. D. LXXIX.

De Sacramentis, & eorum administratione.

PAROCHI ad cælestem, & amplissimum sacramentorum thesaurum dispensandum destinati,vt populus ad ea suscipienda maiori cum reuerentia, atq; animi deuotione accedat,eorum vim,ac naturam populis suis vernacula

lingua

lingua non desistant sæpissime explicare.

Studeant Episcopi, vt in sacramentis administrandis omnes ritus, ac consuetudines seruentur, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ aliarum matris, & magistræ conformes sint, indictis etiam, si opus erit, arbitrio pœnis.

Ministri ad quos oleorum distributio spectat, caueant, ne quid accipiant pro illorũ receptione, etiá sponte datum, sub pœna suspensionis, quacumq; consuetudine etiam immemorabili non obstante.

Oleis sanctis, sanctoq; Chrismate veteribus nõ vtantur sub pœnis à sacris canonibus statutis.

Et ne propter irreuerentiam sacramentorũ ira Dei sæuiat in ministros, & ne ab eis, quę ad salutem proposita sunt, temeraria manus extendi valeat ad aliqua horribilia, & nefaria exercẽda: ideo olea sancta, sanctumq; Chrisma tanta reuerentia, & diligentia custodiantur, vt claues eorum Parochus tantum, sicut dictum est, retineat, & apud se obseruet: neque alteri, nisi ex vrgenti necessitate committat, ne illis abutendi facilis occasio relinquatur; quod si vnquam euenerit (quod absit) & qui conuerterit, & qui consenserit ad alium vsum quàm ad quem sunt instituta grauissimis, & legitimis pœnis ab Episcopo infligendis corripiantur.

In administrandis sacramentis Sacerdotes semper superpelliceum, & stolam adhibeant, nec aliquid pro eis exigant à quoquam, sed illa gratis omnibus conferant. Curent autem, vt mundi à mortali peccato illa administrent.

De Baptismo.

BAptismus non nisi in Ecclesia ac à sacerdote solemni ritu ministretur, nisi immineat vrgens necessitas, ac vitæ periculum; tunc vero hoc munus omnibus promiscue permissum est, modo mulier si mares adsint, laici præsentibus clericis cedant, ac clerici sacerdotibus, & Ecclesiæ forma, ac debita materia naturalis aquæ vtantur: quamquam obstetrices quæ baptizare consueuerunt, non sunt improbandæ, si interdum præsente aliquo viro, qui huius sacramenti conficiendi minime peritus sit, id exequantur.

Quæ omnia sæpe materna lingua, & Parochi, & confessarij exacte populares doceant, tum ne res tanti momenti aliqua inscitia, aut errore inanis efficiatur; tũ etiam, vt omnes intelligant quo in honore tam necessarium sacramentum habendum sit.

Quia ex characteris vi & natura ab Ecclesia definitũ est baptismi sacramentum nulla ratione reiterandum esse: Ideo ne reiteratio contingere possit, aut necessariũ omittatur, præcipitur omnibus, qui baptizandi munere funguntur, vt cum delatus fuerit infans ad Ecclesiá baptizandus, deferentes interrogent, fuerit ne ille domi baptizatus, & si pro certo confirment non fuisse baptizatũ, adhibita forma Ecclesiæ simpliciter sine vlla verborum conditione dicant: Ego te baptizo, &c. sin autem testentur, aut certo sciatur puerum baptismum priuatim in ædibus suscepisse, sacerdos adhibeat tantũ ritus, ac cerimonias baptismi, nec proferat vllo mo-

do for-

do formam,nec infantem abluat; ſed dicat,Quia tu es baptizatus,ego te benedico in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti,Amen: ſed ſi res dubia ita ſit vt vere neſciatur an ſit baptizatus,tunc miniſter(præmiſſis ritibus,ac cerimonijs) conditionaliter hęc verba tantum proferat: Si tu non es baptizatus,ego te baptizo in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti, Amen.

Parentes,& ij, quorum cura eſt, quamprimum infantem ad ſuſcipiendum baptiſmũ in Eccleſia vel catechesim ſeu exorciſmum deferendum curent: quòd ſi neglexerint excommunicationis pœnam ſubeant.

Nec Parochus ad tenendum infantem admittat in baptiſmo,qui fidei rudimenta ignorat, & qui excommunicatus ſit,atq. in ſancto illius anni Paſchate confeſſionem, ac communionem omiſerit, & ad euitandum familiaritatis occaſionem, regulares leuare non patiatur:ſi vero Parochi culpa,vel negligentia ſecus in prædictis factum fuerit, arbitrio ordinarij puniatur.

Curent Epiſcopi vt ſacri baptiſmi fons ſit non è petra lateritia,ſed è marmore: & ſi petra reperiretur, quæ tuta non ſit,& aqua effluat,vas in eo æneum ſtanneatum ponatur, quod eiuſdem magnitudinis ſit ac petra ipſa,eamq. ſtrictim vndiq. & apte tangat,eiq. coniunctim adhæreat: atq. id donec petra alia tuta cõparetur; quod erit curandum,vt quamprimum fiat,& fons ipſe in cathedralibus cancellis obſeratus, & in loco Eccleſiarũ omnibus conſpicuo ſit;ſi quid non impedierit.

Operimentum quod ciborium appellatur, habeat; & ita aptum, vt ſancta olea, atq. alia ad baptizandum neceſſaria

necessaria commode ibi asseruari possint, & conopæo tegatur.

Habeatque vas vitreum cum mansula pro effudẽda aqua super capite baptizatorum.

Vasa Sacramentorum vsualia sint saltem stannea, munda, & nitida.

Sacrarium in pariete excauatum sit, vel in columnella iuxta illum fontem erecta: quod omnino iuxta fontem ipsum adsit, & eodem septo plane, & fons ipse & sacrarium concludatur.

Septumque si ferreum, vel lapideum esse non poterit, ligneum construatur.

Habeatque picturam in pariete, (vbi commode fieri poterit) sancti Ioannis Christum Dominum baptizantis, & omnia eò ornatiora atq; decentiora sint interius, & exterius, quò Ecclesia ipsa insignior erit, & quãto magis fieri potest, decenter instructum sit.

Curent omnino sacerdotes, ne cum hoc baptismatis sacramentum administratur, dissolutiones, risus, aut clamores fiant; sed sacerdotes, & qui assistunt, valde deuoti permaneant, cum mysteria singularia in hoc sacramento contineantur: quinimmo ea cum reuerentia sacramentum istud sicut & cætera ministrent, aliàs Deum nouo peccato mortaliter offendent.

Si apud Gentiles potissima cura erat, vt parentes honestis filios suos nominibus appellarent, asserentes etiam quòd si pulchra nomina venderentur, deberent emi: quanto magis Christiani homines delectari, atq. gloriari deberent, illis licere liberis suis ea Sanctorum

nomina

nomina imponere, quorum veluti tali cognomine gaudentium suffragijs liberos suos fulcitos custodiri continue, & præseruari pium sit credere: vnde cum nonnulli valde huic Synodo errare videantur, dum leuitate quadam aut ipsi nouorum nominum auctores haberi volunt, aut si qua à suis maioribus acceperunt, tamquam gentile patrimonium ad posteros certa fide transmittunt. Omnes igitur vtriusq; sexus hortátur, ne infantulos suos baptizandos nominibus Paganorum, aut Gentilium, sed nominibus Sanctorum, aut Sanctarum iuxta ritum Christianum nominare velint.

Liber habeatur ac sedulo custodiatur, in quo Baptizatorum nomina, & cognomina tum parentum, atq; compatrum baptizantis manu conscribantur, ac an ex legitimo matrimonio infans natus sit, quoue die natus, & baptizatus fuerit: alioquin Ecclesiæ Rector Episcopi iudicio mulctetur, & copia libri singulis annis Episcopo deferatur in episcopali archiuio conseruáda.

Infantes quãdo deferũtur ad ecclesiã facibus accẽsis nõ associentur, sub pœna arbitrio Episcopi imponẽda.

Parochi puerperas moneant, vt cum primũ post partum domo exierint, statim ad Ecclesiã Deo acturę gratias accedãt, vbi benedictionem à Parocho suscipiant.

Cum baptismalis aqua in fontibus renouatur, veterem in sacrariũ infundant, illamq; petentibus ad superstitionum vitanda fomenta omninò denegent.

Prægnantes deniq. mulieres, vt cum nonũ mensem attigerint, confiteantur, & sanctissimá Eucharistiam sumant sedulo hortentur, & frequenter commoneant.

De Confirmatione.

SI in ſacramento confirmationis explicando paſtorũ diligentia requirenda vnquam fuit, nunc certe opus eſt illud quammaxime illuſtrare: cum in ſancta Dei Eccleſia hoc ſacramentum à multis prætermittatur; pauciſſimi vero ſint, qui diuinæ gratiæ fructum, quem deberent, ex eo capere ſtudeant: Ideo epiſcopi antequam confirmationis ſacramentum adminiſtrent, per octo dies antea præmoneri curent omnes confirmandos, vt ad ſacramentum percipiendũ digne ſe præparent, aut per ſe, aut per alium eius vim, dignitatẽ, & myſteria dilucide explicẽt, ac denuncient ex eo inter cõfirmantẽ, & confirmatũ, illius patrem, ac matrem, & tenentẽ eandem cognationem ſpiritualem naſci, nec minoris extimandam, quàm quæ ex baptiſmo gignitur; ac propterea inter eos carnale Matrimonium contrahi non poſſe, & cætera quæ Tridẽtinæ Synodi traduntur decreto.

Adultos qui in ea ætate confirmandi ſunt, ſi huius ſacramenti gratiam, & dona conſequi cupiant, non ſolum fidem & pietatem afferre, ſed grauiora etiam peccata, quæ admiſerũt ex animo dolere oportet: ideo admoneantur vt confeſſi, vel ſaltem contriti, & ieiuni ad confirmationem ipſam ſuſcipiendam ſe conferant.

Excõmunicatis, ac eo anno in Paſchate non confeſſis, quiue communionem non acceperint, confirmandorum patrinos eſſe non liceat.

Parochi deſcribant confirmatos, & compatres ſeruatis cæteris omnibus, quæ de libro baptizatorum deſcribendorum, ſuperius ſancitum fuit.

De

De Sanctissima Eucharistia.

IN altari maiori, vbi id commode fieri poterit, aliàs in decentiori loco omnium cathedralium, collegiatarum, ac aliarum curatarum ecclesiarum, nisi necessaria, vel graui de causa Episcopo aliter videbitur, Sanctissimum Eucharistiæ sacramentum reponatur in tabernaculo saltem ligneo picto, & deaurato, veloq; serico contexto, & intus ornato bene ac tute clauso, cuius clauis à nemine præterquam à Parocho teneatur, ita aperto, vt ex eo possit ipsa Sanctissima Eucharistia commode extrahi, neq; super altare propterea ascendendum sit, vacuo à reliquijs vasculo, olei infirmorum, atq; inani vase, vt omnino nil aliud ibi conseruetur quàm vas vbi sanctissimi Christi corpus reponitur. Sit autem vas illud argenteum deauratum, & interius corporale vndequaque munitum, eodemq; substratum: Et ne ex aliqua negligentia, & incuria corruptio generetur, ad minus decimo quinto quoq; die innouetur, & coram illo lampas in conspicuo non à latere perluceat. Quæ si negligentia Parochi, aut auaritia corrupta & extincta reperientur, Episcopi arbitrio Parochus puniatur.

Antiquæ custodiæ, quæ in pariete Sanctissimi Sacramenti inueniuntur penitus amoueantur, vel signo omnino deleto, in alios vsus adhibeantur, vt reliquiarum, aut olei infirmorum.

In omnibus Ecclesijs parochialibus societas corporis Domini quamprimum erigatur, & vbi erecta reperitur, omni diligentia conseruetur, & Episcopi eas visitent, reforment, & amplificent, omniaq; faciant, vnde

omnes earũ functiones exerceant, ac instituta seruent, & si in ciuitate vel oppido aliquo duę Sanctissimi corporis Domini Confraternitates reperiantur, vniantur, & in vnam redigantur, vbi id sine scandalo fieri possit.

Quando in sepulchro sanctissimum Christi corpus reponitur, claues sepulchri penes Episcopum, vel Parochum asseruentur; nec laici cuiusuis conditionis existant, in eo se ingerant, nec id Episcopi permittant, sepulchrumq; ipsum mulieres de die tantum, & non de nocte visitent, nec in sepulchro imagines laruatæ, nec obscœnæ repræsentationes adhibeantur, foresq; ecclesiæ de nocte obserentur.

Dum Sacrosanctæ Eucharistiæ viaticum per vrbes, & oppida ad infirmos defertur, superposita vmbella tegatur, & quàplurimis luminaribus associetur tintinnabulo semper præcedente. Episcopi vero, & monitis, & indulgentiarum promulgationibus fideles vehemẽter excitent, quamfrequẽtissime ac deuotissime illud comitentur, ac omni alia ratione venerentur.

Et in qualibet Parochiali ecclesia sit vna làterna honorabilis, aurata cum suo baculo in vsu habenda, ne in itinere, aut vẽtorum turbine, aut nimborum vi lumen deficiat.

Parochi partes erũt fideles crebro adhortari, vt quẽadmodum corpori in singulos dies alimentũ subministrare necessarium putant; ita etiam quamsæpius hoc sacramento alendæ & nutriendæ animæ curá non abijciant, neq; enim minus spirituali cibo animam, quàm naturali corpus indigere perspicuũ est: vehementer autem

tem prodeſt, ſi ſæpe inter Miſſarum celebrationẽ Parochus populum admoneat de antiquæ eccleſiæ conſuetudine quotidie communicandi: quia ad frequentationem huius ſacramenti inflammabuntur, & ſaltem ſingulis annis in diebus Reſurrectionis, Pentecoſtes, Natalis Domini, ac Beatiſſimę Mariæ Virginis Aſſumptionis confeſſione peccatorum facta Sanctiſſimã Euchariſtiam accipere aſſueſcant, reciteтq; caput illud Lateraneñ Concilij, quod incipit: Omnis vtriuſq; ſexus in Quadrageſima. & vulgaribus verbis exponat, vt pœnam quam infert agnoſcentes, ſemel ad minus in Paſchate non omittant communicare.

Parochi non minus ciuitatis quàm diœceſis tranſacta octaua Paſchatis oues ſuas recenſeant, & qui eo tẽpore confeſſi non fuerint, & Euchariſtiam nõ ſumpſerint, nullius habita ratione eorum nomina, & cognomina in ſchedula ad Epiſcopos deferant: nec non publicos etiam adulteros, concubinarios, & concubinas, blaſphematores, vſurarios, & de hæreſi ſuſpectos, nec non eos omnes, qui contra Tridentinum Conciliũ in gradibus prohibitis matrimonia cõtraxerunt; aliàs grauiter ab Epiſcopo mulctentur. Delatis vero vt ſupra, & contumacibus eccleſiæ ingreſſus in vita interdicatur, & eccleſiaſtica ſepultura in morte denegetur. & ſi in cõtumacia perſeuerauerint, per menſem excõmunicẽtur: deinde ſi ſpretis cenſuris nõ reſipuerint, acerrimis pœnis afficiantur; quòd ſi per annum in cenſuris perſeuerauerint, contra eos tanquam de hæreſi ſuſpectos ab Epiſcopis procedatur, iuxta Tridẽtini Cõcilij decretũ.

Et ne fraus aliqua fiat, qui tempore Paſchatis domo abfuerint, niſi veram fidem authenticam habeant de ſuſcepta alibi communione; quamdiu in propria parochia Euchariſtiam non ſumant cum ijs, qui præſentes ſumere neglexerunt, eadem prædicta pœna puniantur. Qui vero extra propriam parochiam in Paſchate Euchariſtiam ſumpſerit abſq; Parochi licentia, habeatur, ac ſi non communicaſſet.

Regulares vero, qui Euchariſtiæ ſacramentũ eo tempore adminiſtrare præſumpſerint, cõtra quod dictum eſt, ſciant ipſo facto ſe excommunicatos eſſe, à ſancta ſede Apoſtolica tantum abſoluendos, & ſtatim per ordinarios pro excommunicatis publicandos, iuxta conſtitutionem felicis recordationis Clementis Papæ V. (ſaluis tamen in omnibus indultis, & priuilegijs Apoſtolicis per eandem ſedem Apoſtolicã non derogatis).

Cum multi reperiantur, qui in concubinatu, vſuris, & alijs notorijs peccatis perſeuerantes, & ſcandaloſi, aut obligati ad reſtitutionem bonorum promittant ſe omnino ad meliorem vitæ frugem reducere, aut infra terminum competentem ſibi aſſignatum iuxta facultates ſuas ſatisfacere, & promiſſa non exequantur: ideo hæc Synodus decreuit, vt publici concubinarij, vſurarij, fures, blaſphemi, & alij huiuſmodi facinoroſi homines, ſi ſemel ad pœnitẽtiam, & communionem admiſſi fuerint, & poſtea in eodem peccato permanere, & adhærere cognitum ſit, amplius ad communionem non recipiantur, niſi poſtea eos vitam, & mores re ipſa emendaſſe Parochi compererint.

De

De Pœnitentia.

NE imperitorum culpa confessariorum contingat, vt qui innocentiæ nauim fregerunt, secunda pœnitentiæ tabula apprehensa ad salutis portum peruenire nequeant; interdicitur omnibus sæcularibus presbyteris, qui parochialibus non præsunt ecclesijs, & quorumcumq; ordinum etiam Mendicantium, ne posthac sæcularium confessiones quoquomodo audire audeant vel præsumant, nisi prius expresse approbentur ab ordinarijs, præuia vt Parochorum, examinatione, & scriptam acceperint licentiam: quibus tamen omnibus approbatis, etiam vigore Maris magni, & priuilegiorum non liceat à casibus Episcopis reseruatis, etiamsi excommunicationem annexam non habeant, absoluere, iuxta declarationẽ aliàs factam per congregationem Illustrissimorũ Cardinalium de mente Sanctissimi, ac Constitutionem Pij Quinti de Priuilegiorũ Mendicantium confirmatione, ac Sanctissimi Gregorij XIII. de litterarum Pij Quinti ad ius commune, ac Concilij Tridentini Decr. reductione.

Prioribus, Guardianis, Custodibus, Vicarijs, & alijs quorumuis Mendicantiũ fratrum, & aliorũ quorumcumq; religiosorum, præfectis monasteriorum, & ecclesiarum præcipitur, vt in ecclesiarum suarum, & conuentuum loco ad legendũ aptiore tabulam continentem nomina Confessorum ab Episcopo approbatorũ, ac sigillo munitam statuãt, & affigant, ad hoc, vt qui voluerit ipsis Religiosis confiteri, videat prius si sint de illis, qui fuerint ab Episcopo approbati: & nemo vllam

possit

possit vnquam excusationẽ afferre, si cæcus à cæco ductus ambos in foueá cadere cõtingat; cum illis, qui nõ ab approbato Confessore absolutionẽ acceperint, iterum confiteri necesse sit. Confessores vero erunt grauissimis pœnis ab Episcopis coercendi, qui contra hoc decretum facere præsumpserint; atq; etiam superiores, qui negligentes in affigenda tabella fuerint: idem obseruetur, & habeat locum in ecclesijs sæcularibus.

Ad euitanda scandala, quæ aliquando in confessionibus solent contingere, hęc Synodus præcipit, vt confessiones, præsertim mulierum, in loco aperto, & euidenti audiantur, nec ante ortum, vel post occasum solis, nisi necessitas, vel aliqua rationabilis causa aliud suadeat; extra ecclesiam, & sedes, seu confessionalia confessiones non audiantur, nisi in necessitatis causa tantum, & ex personarum respectu. & qui contrafecerit, in pœnas, quas dignas Episcopi existimauerint, incidat.

Caueant Confessarij ne pænitentias pecuniarias pro peccatis infligant, præsertim illas sibi vel ecclesiæ suæ, aut monasterio applicando, aut cuiquam per ipsum nominando; sed imponant pænitentiam ieiuniorum, orationum, peregrinationum, seu eleemosynarum per pænitentes, inter quos maluerit dispensandarum, non quærentes quæ sua sunt, sed quæ Iesu Christi, neq; etiã signo vel verbo aliquid petant; ceteraq; omnia vitent, quæ confitentibus, aut populo, scandalo esse possint: alioquin ordinariorum iudicio pro commissi qualitate plectantur.

Confes-

Confessarij canones pœnitentiales non ignorent, vt confitentes ex eis peccatorũ grauitatem conijcere, & cognoscere possint, atq; inde facilius ad antiquam satisfactionum seueritatem, quoad fieri potest, opere, vel saltem animo se transferant: habeantq; etiam omnes casus reseruatos Episcopo, & summo Pontifici, & præsertim Bullam, quæ quotannis in cœna Domini legi consueuit.

Caueant Confessarij omnino, ne verbo aut signo, aut alio quouis modo aliquatenus prodant peccatorem, sub pœnis à iure cõmuni sancitis, & alijs Episcopi arbitrio infligendis.

De Ieiunio.

SAcra Ieiunia, quæ Ecclesia indixit, qui sine legitima causa violauerit, præter eam, in quam incidit interdictis vtendo cibis, Dei offensionem, seuere ab eo iudicandam, Ordinarij etiam arbitratu puniatur, habita contemptus, aut reiterationis ratione.

Ieiuniorum tempore, & præcipue Quadragesimæ, carnes non vendantur, nisi in loco deputato, & ijs tantum qui licentiam Medici, & Ordinarij habuerint, nec cuiuis absque eadem licentia illas edendi potestas sit: & extra Vrbem Parochus suppleat: illis tamen conditionibus seruatis, quas Episcopi iuxta eorum conscientiam necessariò apponendas iudicauerint.

Monean-

Moneantur omnes Christifideles, vt ieiunia omnia seruent, & maxime vigilias ab Ecclesia indictas, ac eas, quæ in ciuitatum, ac aliorum locorum patronorũ honorem constitutæ sint. Ingrati enim animi est non omnia in eorum venerationem impendere, quorum patrocinijs, ac precibus infinita à Deo beneficia accipiant.

Hortantur omnes, vt laudabilem consuetudinem, vbi adest, huius prouinciæ de non edendo caseum, & oua in feria sexta, & sabbato amplectantur, & seruent, prout tenentur.

De casuum reseruatione.

EPiscopi in reseruandis casibus, ad id potissimum intendere debent, vt à peccatis, quæ maxime enormia sunt, & frequenter committi solent, difficiliori impetrandæ veniæ gratia homines arceátur, & ad ea iterum perpetranda retardentur; quare eos tantum sibi reseruare studeant, quos necessarie reseruandos esse sciant: cumq; ad ædificationem nõ in destructionem in subditos supra reliquos sacerdotes inferiores huiusmodi auctoritatem habeant, ne confitentes à suis Parochis absolutionem desperantes, omnino confiteri negligant, aliorum casuum Episcopalium facultatem absoluendorum, eisdem Parochis pro eorum doctrina, & prudentia libere concedant. Neue tam Parochi, quàm Confessarij casus summo Pontifici, vel Episcopo quacumq; ratione reseruatos per incuriam absoluendi facultatem, frustra tamen, & inutiliter assumát, eos apud

Paro-

Parochos, & confessarios ipsos scriptos esse procurent, & quamprimũ fieri poterit, diligenter prouideant, vt quando fideles cum charitate ad superiores dirigere, vel facultatem ab ipsis impetrare oporteat, clarissime noscant.

Curabunt Episcopi, vt Parochi fideles omnes sibi commissos frequentius commonere non desistant, ne confessionem, quæ Paschæ tempore fieri debet, vsque ad sanctam hebdomadam differant.

Constitutio obseruanda per Medicos.

EX carnali coniunctorum affectu, & medicorum incuria, à quibus infirmitatis discrimen febricitantibus remissius quàm debet insinuatur, plerumq; fit; vt eis aut numquam animarum vocandi medici ratio inculcetur, aut cum in extrema ægritudine cõstituti sunt, necessariò suadeatur, in desperationis periculum incidant, & absq; ecclesiasticis sacramentis depereant: quare huic malo occurrere, & animarũ saluti in Domino, sine quo vana est salus hominis, consulere volentes; singulis medicis Physicis, & Chirurgicis sub pœnis in constitutione fe. re. Pij Papæ V. contentis, districte præcipiendo mandamus, quatenus cum ad infirmos eos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, & inducát, vt infra triduum, nisi morbi qualitas maiorem celeritatem desideret, animarum medicos aduocent, & sanctissimam Eucharistiam sumant, neq; tertio die eos visitent, si præmissa non adimpleuerint, aut longius tẽpus confessorem ex aliqua rationabili causa cõcessisse

consliterit; vtq; constitutio ipsa, qua alia in Cócilio Lateranensi sub Innocétio III. super hac re edita innouatur, omnibus innotescat, eam semel in mense in Cathedralibus Ecclesijs, & ab vnoquoq; Parocho publice inter Missarum solemnia legi, & publicari decernimus.

De Pœnitentiario.

EPiscopi, qui in suis Cathedralibus Ecclesijs Pœnitentiarium ex Tridentini Concilij præscripto instituere omiserunt, vbi id commode fieri poterit, quamprimum instituant, eidemq; de præbenda primo quoque tempore vacaturà prouideant.

De Extrema vnctione.

EXtremæ vnctionis sacramentum debita cum reuerentia præstandum est, & in tuto & honesto loco & in vasculo argenteo, vel saltem stanneo iuxta facultaté Ecclesiæ asseruandú, à sacris oleis distinctum, & in pyxide eleganti forma cófecta, velo serico superimposito ad infirmos deferendú, & ad illos præsertim inungendos accedere oportet, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videatur: adhuc tamen, quid agant, intelligant, & sensu, quantú fieri potest, integro existant: nec alius sacerdos verba in quibus forma sacramenti consistit, quàm ipsemet vngens proferat.

Parochi persuadere studeant ægroto, vt ea fide se vngendum sacerdoti præbeat, qua olim qui ab Apostolis sanandi erant, se ipsos offerre cósueuerant, & omni studio curent, vt ante extremam vnctionem secundú perpetuam

petuam Ecclesiæ consuetudinem Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentum administretur.

Impœnitentibus vero, & his, qui cum notorij pecca tores essent, vel ab Ecclesia alieni nullum pœnitentiæ signum emiserint, sacram hãc vnctionem ex sacrorum canonũ dispositione negandam esse non ambigitur.

Volumus insuper, vt Episcopi omnes, & singulos suæ curæ commissos commoneant, & à Parochis commoneri faciant, illisq; mandent, ne grauiter turbent ægrotantes vel morientes, aut in mortis articulo constitutos vanis, ac sæcularibus commemorationibus, seu luctibus importunis, cũ satis superq; ijs obesse possit, quod per se humani generis hostis & insidiator diabolus tunc molitur: callidissimus enim serpens nullo vnquam tempore Christifideles grauius oppugnare solet, quàm cum ex hac vita migrandum est. Quare nec morituris huiusmodi sunt tentamenta paranda, sed aduersus illa pia potius suffragia, & adiumenta ferantur.

De Ordine.

MInores, & sacri ordines ijs tantum cõferantur, qui ea ætate, vita, sciẽtia, & moribus prædití sunt, prout sacri Tridentini Concilij decreta expostulant; quæ decreta omnia Episcopi diligenter obseruent.

Non solũ regulares, sed etiã sæculares clerici quamuis ab eorum ordinarijs fuerint approbati, eorumque litteras dimissorias præsentauerint, non nisi àb Episcopo ordinante examinati, & approbati ordinentur.

Episcopus autem curet, quòd liber conficiatur, in quo omnes ordinati describantur, & adnotentur, & liber in Archiuio Episcopali conseruetur.

De Matrimonio.

IN contrahendis matrimonijs in primis Populus instruatur, vt hoc magnum Ecclesiæ Catholicæ sacramentum summa pietate, ac maxima deuotione celebrēt, deinde Episcopi obseruari faciant ea omnia, quæ à sancta Tridentina Synodo pro reformatione matrimonij statuta fuere, & præsertim vt à Parochis materna lingua bis, vel ter singulis annis in Ecclesia inter Missarum solemnia decretum de matrimonijs clandestinis diuulgetur, ac publicetur. Qui autem contra hæc omnia fecerint tam sæculares quàm regulares per tres mēses suspendantur: quæ pœnæ contra sæculares etiam arbitrio Episcopi augeri possint.

Habeat Parochus librum, illumq; penes se diligenter asseruet, in quo coniugum & testium nomina & cognomina, diem, mensem, & annum, & locum cōtracti matrimonij describat.

Sponsalia per verba de futuro cōtracta mutuo consensu partium posthac non dissoluantur cū altera contrahendo, nisi prius decreto iudicis prima sponsalia soluta fuerint.

Qui contrafecerit pœnas ab Episcopis imponendas incurrat.

Episcopi quos in gradibus à iure prohibitis matrimonia contraxisse repererint, eos statim à cohabitatione se-

rie separent, & de personarum ita coniunctarum qualitatibus, si ante vel post confirmationem Concilij Tridentini, quæve contracta matrimonia fuerint processus conficiant, illosq; ad sanctissimum Dominum nostrum transmittant, vt à summo Pontifice statuendum sit quid agendum erit, si cum his dispensandum esse iudicatum fuerit, an potius aliquam pro modo culpæ, pœnam subire debeant: & si separari recusauerint, pro excommunicatis publicentur.

Declarent Parochi nuptias, vel nuptiarum solemnia ab Aduentu Domini nostri Iesu Christi, vsq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vsque ad octauá Paschatis inclusiue solum esse prohibita; in alijs vero temporibus posse solemniter celebrari.

De Monialibus.

QVod ad Monialium reformationem, tutelam, & curam pertinet, abunde Tridentinæ Synodi statutis, & præsertim fel. rec. Pij Quinti ac sanctissimi Domini nostri Gregorij XIII. cóstitutionibus procuratú videtur. Quare Episcopi ad effugiendam obtestationé diuini Iudicij, & interminationem maledictionis æternæ, qua maxima possunt diligétia clausuram in omnibus Monasterijs inuiolabiliter obseruari procurent, monialesq; in viam Domini omni studio, ac vigilantia dirigant, faciantq; obseruari ea omnia quæ in dictis constitutionibus sancita fuere.

Necnon vt omnes ad Regulæ normam, quam professi sunt, vitam instruant, & componant: atq; in primis

mis ad ea quæ ad suæ professionis perfectionem pertinent, vt obedientiæ, paupertatis & castitatis: ac si quæ sunt alia alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum respectiue essentiam, nec non ad communem vitam & vestitum conseruandam pertinentia fideliter obseruent.

Nullus siue sæcularis, siue regularis sacerdos in monialium ecclesijs ordinarijs subiectis Missas aut alia diuina officia celebrare præsumat sine mandato, & licentia Episcopi sub pœna suspensionis à diuinis per annum, & alijs arbitrio pœnis imponendis; in ipsis porrò officijs celebrandis etiam in diebus festiuis suarum ecclesiarum nec sacerdotes nec alij cantu figurato, sed plano tantum vtantur.

Sub eadem etiam pœna eisdem similiter præcipitur, & mandatur, ne Assistentes, Physicos, Chirurgos, Pistores, Molendinarios, Procuratores, Fabros, Famulos, & Famulas, vel quancumque aliam personam cuiuscumque cōditionis, status, ætatis, & sexus extiterit, in suis monasterijs admittant, nisi prius ab Ordinario approbati, & per mandatum sigillo munitum permissi fuerint, & approbati, ac licentia obtenta caueant tam moniales, quàm ipsi ne ingrediantur septa Monasterij, nisi necessitatis, & officij eorum causa: Quia si contrafecerint, & licentia abusi fuerint, incidunt in excōmunicationem reseruatam summo Pontifici. ipsi quoque assistentes electi ab Episcopo approbentur, & non aliter, nisi approbati eorum exequantur officium.

Con-

Confessores septa monasterij non ingrediantur, nisi à duabus ex antiquioribus associati, & sacramenta ministrandi gratia, vel ex alia rationabili, & euidenti causa superpelliceo, & stola induti: alioquin si sine mandato, & licentia Episcopi vel superioris in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, & alia arbitrio Episcopi. Dare autem tantum Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessarijs.

Cum iubeat Sancta Synodus Tridentina ne plures recipiantur in Monasterijs, quàm per reditus annuos, vel consuetarum eleemosynarum quantitatem sustentari commode possint: Episcopi iuxta formam litterarum Sanctissimi Domini nostri Gregorij XIII. statuant, quis numerus cuiq; monasterio conueniat, ita vt excedi non possit.

Nulla ad professionem faciendam admittatur, priusquam secum attulerit, vnde commode viuere possit.

Inconsulto, & non permittente Episcopo nulla recipiatur, aliter Præfectæ puniantur prout Episcopo videbitur.

Fenestrella ex qua moniales sanctissimam Eucharistiam suscipiunt, ea tantum de causa aperiatur, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibeatur, ne ad illam fenestrellam cum aliqua persona cuiuscumque conditionis existant, moniales colloquantur; cuius fenestrellæ clauis per deputatum ab Episcopo conseruetur.

Fene-

Fenestrella autem vbi est colloquendum, sit cancellata, & ferrea lamina, quæ moueri non possit munita, quæ tamen sit perforata, & tela, quæ moueri non possit obducta; in ea lamina fiat fenestrella, quæ tantum parentibus monialiũ aperiatur, cæteris vero nequaquam, & ijs parentibus cum licentia Episcopi.

Bizochę, quæ suscepto alicuius religionis habitu in proprijs domibus, seu parentum habitando, vitam deducunt; habitum talem deferant, quo facile à monialibus professis, & claustralibus discerni possint, ne dũ extra claustra per ciuitates, & oppida conspiciuntur, moniales professas, & claustrales esse maximo cũ scandalo ab aliquibus iudicentur: nec de cætero mulier aliqua sub prætextu cuiuslibet voti, seu, quod alicui ecclesiæ, vel Religioni oblata, & addicta sit, habitum monialium inconsulto Episcopo suscipiat.

De Reformatione Græcorum, eorumq; erroribus tollendis.

In n[illegible] ... Concilio Provinciali anni 1567.

CVm à Sancta Apostolica Sede tã Clerici, quàm Laici Græco ritu viuentes, ordinariorũ visitationi, correctioni iurisdictioni, & omnimode superioritati subijciantur, eorumq; cura ordinarijs commissa fuerit; necessarium esse duximus, eos negligi non debere. Propterea Episcopi in quorum diœcesibus Græci ipsi aut vulgo Albanenses appellati, versantur & habitant, quantum in Domino possumus cõmonemus, vt eosdem per seipsos vel alios idoneos deputandos quam citius fieri poterit, visitent seu visitari curent, & mandent;

dent; vt, quæ laudabilia in eis reperiuntur, augeantur: quæ vero correctione digna sunt, iuxta cõstitutionem fel. rec. Pij Papæ IIII. super hoc editam, corrigantur; & si quæ nobiscum cõmunicanda sunt, cõmunicẽtur.

Inter cætera diligenter exquirant, an aliqui sint qui à veritate & à Catholica fide deuiãtes Spiritum sanctũ à Patre tantum procedere pertinaciter credant, eosque doceant processionem Spiritus sancti à Patre, & Filio: & in illos qui hoc errore persistere videantur, seuere procedant.

Eos Purgatorij veritatem iuxta orthodoxam fidem, & Ecclesiæ Catholicæ doctrinam, ac decreta oecumenicorum generalium Conciliorum, Florentini, & Tridentini frequenter doceant, & à Parochis, alijsq; verbi Dei concionatoribus sufficienter doceri faciant.

Curent etiam vt teneant Sanctam, & Apostolicam Sedem, & Romanũ Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis Apostolorum, & verum Christi vicariũ, totiusq; Ecclesiæ caput, & omniũ Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiã à domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum, & in sacris canonibus cõtinetur, vtq; sacerdotes in eorum Missis pro summo Romano Pontifice, & pro Episcopo in cuius diœcesi commorantur, orent.

Græcos ipsos de Indulgentiarum vi, & in Catholica

Ecclesia vsu erudiant,& pro ipsorum ecclesijs illas impetrent,vel quas auctoritate propria concedere possunt, largiantur.

Vtque ecclesiasticas censuras illi posthac timere assuescant,opportuna remedia, vel pœnæ comminationem adhibeant, & festiuitates ab Ecclesia, & à sanctis Patribus præceptas seu ab ipsis ordinarijs promulgandas vltra illas,quas Græci ritus approbati eis iniungũt, omnino obseruari faciant. Contra non obseruantes seuere animaduertentes,ne dum Latini in obseruatione sunt, Græci cum scandalo operibus seruilibus incumbant.

Videant etiam, an ij quibus animarum cura commissa fuerit, doctrinam Christianam catholice maxime paruulos sedulo doceant, & infirmorum confessionibus inuigilent.

Prouideant ne sacerdotes Baptismi ministerio alio oleo sancto, alioq; Chrismate vtantur, quàm quod ab Episcopo eo anno benedictum fuerit,eosq; moneant, vt cum sacramenti Confirmationis solus Episcopus ordinarius sit minister, paruulos sacro Chrismatis oleo non in fronte consignent,sed in vertice capitis Baptismi tempore inungant, ipsum vero Baptisma, quàm primum infantibus conferre non differant.

Omnes tam Clericos quàm Laicos, qui confirmationis sacramentũ non susceperint in visitatione ipsa, aut alio congruo tempore confirmandos curabunt pueros, adultos vero ieiunos,& deuote confessos.

Illos etiam doceant paruulos vsu rationis carentes nulla

nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem, & in eos qui de necessitate salutis id fieri falsò asserunt, iuxta sæpe memorati Tridentini Concilij decretum seuere animaduertant.

Sacerdotes sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pro infirmis non ita, vt hactenus immunde conficiãt, miscentes corpus cum sanguine, & iterum formando buccellã: sed illud sub panis specie cum decore, ac debita cautela asseruatum, octauo saltem quoq; die renouent, & ad infirmos honorifice deferant.

Laicos non nisi præmissa sacramentali confessione ad sacræ Eucharistię communionem admittant, & sub specie panis tantum.

Insuper tam ipsi quàm diaconi, subdiaconi, ceteriq; Clerici qui ad id obnoxios se esse sciunt, iuxta eorum Græcum ritum à sanctis Patribus institutum, officium singulis diebus recitare non prætermittant, sub pœnis per canonicas sanctiones constitutis ijs qui diuinum officium non dixerint, & alijs iuxta declarationem piæ memoriæ Pij Papæ Quincti super hoc editam incurrendis.

Dominicis & festis diebus omnibus sub pœna Episcoporum arbitrio imponenda, confessione præuia Missam celebrare procurent; Clerici vero, & in sacris ordinibus constituti saltem semel in mense communicent.

Altaria portatilia Episcoporum benedictione communita, & corporalia, & pallas mundas habeant.

Sed ne Latini, illi præsertim, qui simplices sunt Græ-

cis permixti in eorum ritum inducantur. Curent Episcopi vt tam Latini, quàm Græci non nisi in suis quiq; ecclesijs proprio ritu vtentes celebrare, vel sacramentum Eucharistiæ suis ministrare præsumant.

Constitutionem fel.rec.Pij Papæ Quincti,qua facultates cóceſſæ Græcis Latino,& Latinis Græco ritu Missas,& alia diuina officia celebrandi reuocantur, ab eisdem Græcis seruari mandent, & tã Græcos, quàm Latinos in suis proprijs ecclesijs iuxta vniuscuiusq; morem suo muneri satisfacere condignis pœnis propositis præcipiant.

Mandent etiam vt nullus posthac ab alio, quam à suo Episcopo, vel eo impedito de licentia ipsius à catholico Antistite à sancta Romana Ecclesia gratiam & cõmunionẽ habente,ecclesiasticos ordines suscipiat.

Matrimonia sancte,vt decet, sine aliqua superstitione, & abusu, & non inter coniunctas personas, sed tribus in Ecclesia præcedentibus monitionibus celebrari procurent: vtque ad præmiſſorum integram obseruationem facilius compellãtur, & ignorantiæ excusationem nullatenus habeant: decreta sacri Tridentini Concilij de hac re Græco idiomate fideliter versa illis tradant, quæ si postmodum obseruare neglexerint, iuxta sacros Canones, & eiusdem Cõcilij præscriptum aduersus contra facientes seuere procedant.

Prouideant ne Græci secundas,& tertias, ac vlteriores etiã nuptias reprehendant aliquatenus,nec condẽnent: sed illas inter personas, quæ alias licite adinuicẽ matrimonio iungi possunt,approbare compellant,dicente

cente Apostolo, Mulier mortuo viro ab ipsius est lege soluta, & nubendi cui vult liberam habet potestatem.

Optat etiam ipsa Synodus, Græcos presbyteros cōmonendos atque cogendos fore, vt statim post feriam quinctam in cœna Domini ad Episcopū in cuius diœcesi morantur, accedant ad deuote suscipiendū sanctū chrisma, oleum catechumenorum, & infirmorum.

Vascula habeāt saltem stannea, in quibus dicta olea decenter asseruent.

Infirmos oleo infirmorum, quod catholica Ecclesia ex Christi domini nostri instituto apostolica traditione didicit, & extremam vnctionē proprie appellat, dum in exitu vitæ constituti videntur inungant, ac etiam non petētibus, præsertim cum periculose ægrotant, pie & religiose conferant.

Aquam etiam benedicant singulis Dominicis diebus, eamque præ foribus ecclesiarum teneant.

Ecclesias etiam habeant mundas cum pauimentis, & vestes aliaque paramenta decentia cum cœmeterijs pro sepeliendis mortuis, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, Sanctumque chrisma, oleaque sancta, fontemque baptismalem ita reuerenter, & decenter conseruent, prout in Latinorum ecclesijs statutū est.

Postremo curent Episcopi vt à Græcis, qui in locis suis incolatum habent, quæ ab ipsis tam in baptismi, & confirmationis, quàm in extremæ vnctionis alijsq; Ecclesiæ sacramentis administrandis præcipiuntur inuiolabiliter obseruentur, & in transgressores ipsorum arbitrio animaduertant.

SESSIO

SESSIO TERTIA
CELEBRATA DIE XIIII. MENSIS MAII. M D LXXIX.

De Sacrosanctis Ecclesiis, & earum cultu & veneratione.

VM Dei domum deceat sanctitudo; propterea ad Ecclesiam sit humilis & deuotus ingressus, quieta cõuersatio, & omnes deuotis orationibus insistant, genibusq; flexis sanctissimum sacramentum adorent; ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, & nemini liceat dum sanctissima, & treméda Missæ mysteria peraguntur, verbum Dei annunciatur,& horæ canonicæ recitãtur, in Ecclesijs spatiari,& deambulare,risus,cachinnationes,& colloquia mala,alios subinde strepitus indecenter facere, neq; eo tempore Capitula cathedralium, aut collegiatarum Ecclesiarum congregari.

Caueant etiam omnes,ne ita stent in Ecclesijs, vt ex aduerso sanctissimi Corporis Christi sedeant, vt reuerentiæ quæ sacrosanctæ Eucharistiæ sacramento debetur aliqua iniuria fiat.

Nemo ad tractanda profana negocia in illis conueniat,non iudicia exerceantur, non cum mulieribus suspectis colloquia habeantur: non conuocationes, parlamenta, comessationes, aut potationes fiant. Nihil in porti-

porticis, vel vestibulis aut scalis venale exponatur.

Balistæ, sclopeta, aut hastata arma in Ecclesijs non deferantur, nec etiam canes venatici vel aues.

Et ne clerici dum diuinis incumbunt ab aliquo impediantur, curent episcopi vt loca clericorũ vsui destinata à laicis non occupẽtur, sed seorsum à clericis omnino diuinis intersint: nec chorum ad psallendum institutum occupent.

Expletisque sacris à mane & à prandio, & Completorio a Ianitore Ecclesia claudatur.

Qui superbe, & contumaciter supradictis parere noluerint, cuiuscumq; qualitatis, & dignitatis etiam regulares, præter pœnas in Bulla sanctissimi Pij V. sancitas, pro modo culpæ ab episcopis grauissime puniantur.

Optamus vt Ecclesia nulla sit, quæ sanctissimi Crucifixi imaginem nõ habeat loco conspicuo inter altare maius, & populum, sed eo ornatiorem quo Ecclesia ipsa erit insignior. In ecclesijs vero minoribus (vbi id commode fieri non poterit) relinquitur ordinarij arbitrio.

Ecclesiæ parochiales, quæ aliqua reparatione indigent, reparentur ab his qui de iure, & consuetudine diœcesis tenentur.

Ecclesias vero non consecratas, seu non curatas ferme collapsas, Episcopi instaurandas curẽt, iuxta sacrorum canonum dispositionem, & sacri Cõcilij Tridentini formam, ibidem oratoria erigendo; vel si non videbitur expedire, in alias transferant Ecclesias; vel ibi sub titulis Sanctorum, seu Sanctarum quibus antea Ec-

clesiæ

clesiæ dicatæ erant, altaria construantur, & pro reddituum qualitate diuinus cultus instituatur: ita tamen vt in area dirutæ ecclesiæ signũ Crucis erectum semper appareat.

Sint ecclesiæ prædictæ dealbatæ, parietibusq; nihil immundum, aut profanum adhæreat, ne sacra profanis misceantur. Tectum non sit pluuiosum, pauimentum sit integrum, & non deformetur pro sepeliendis mortuis: Fenestræ habeant specularia sua saltem linea, & prospicientes in ecclesiam tollantur sub pœna arbitrio Episcopi proponenda.

Altaria sint lapidea, aut lateritia ita extructa, aut cõcinnata, vt fenestrella, foramenue nulla ex parte relinquatur, vbi quicquam asseruari posset, aut recondi, & sint altitudinis à scabello ligneo, vel bradella palmorũ trium, & duorum: longitudinis vero ad minus palmorum sex, latitudinis autem palmorum trium.

Et habeat vnumquodq; altare Iconam, vel saltem picturam in pariete, Crucem, candelabra duo, chartulam cum secretis, petram sacratam, quæ sit ita lata, vt calicem cum Ostia capiat, Tobaleas tres, quarum vna ad planum vsq; pertingat, aliæ duæ quæ diuisę sint totam mensam contegant, totidẽ tobaleæ de tela esse debent, à puluere defendendas, telare ligneum vbi palliũ possit commode affigi. Scabellum ligneum vulgo bradellam, tegmen ex asseribus, aut tela cærulea honeste picta confectum, totum altare tegat. Fenestrellam in pariete à parte Epistolę apte constructam, ad aquam excipiendam ablutionis manuum Sacerdotis celebrantis,

& ad

& ad peluim cum vitreolis collocandum; habeant calices, & alia istrumenta, paramenta, & ornamenta congrua ad Missam celebrandam.

Neque vllum altare in posterũ ædificetur, cui quicquam desit ex suprascriptis requisitis, ac sine licentia Episcopi in scriptis habita: & constituta altaria, si dotata sint per eorum rectores tam in temporalibus quàm in spiritualibus, Episcopi curent, ne aliquid vsurpetur; Indotata vero vel his, à quibus erecta fuerint, instaurari, ac exornari iuxta præscriptam formam, vel amoueri curent.

Vnumquodq; altare amoueatur, quod ædificatum sit ad columnam, vel pilam, vel ecclesiam vllo modo impediat, vel plane non respõdeat, aut respondere possit formis, & regulis suprascriptis: si tamen Episcopo in actu visitationis videbitur id commode, & sine scandalo fieri posse.

Sacristia habeat vestiarium ad paramẽta, & reliquia conseruanda, oratorium loco positum, quantum fieri poterit, separatum, ac disiunctum; in quo Sacerdos in solitudine se colligere, & orare possit, & ad ipsum oratorium in pariete orationes ad id proprie affixæ sint, labellum cum manutergio ad manus abluẽdas, & abstergẽdas ante, & post Missæ celebrationem, chartulá cum orationibus sacro vnicuiq; indumento accomodatis, quas attente recitet Sacerdos cum sacras ipsas vestes induit, & exuit.

Confessionalia tot habeat vnaquæq; Ecclesia etiam Regularium, quot habet Confessores, & ponantur in

H locis

locis conspicuis atque apertis, vt sint in omnium ocu- lis collocata, & cõfessarius & confitens possit ab vno- quoq; facile conspici, sitq; cũ tabula interposita, quæ habeat fenestrellam cancellatam, vt pœnitens audiri, sed videri non possit: In quibus confessionalibus affi- xi sint casus reseruati tam summo Pontifici, quàm Epi- scopo, vnà cum forma absolutionis.

Vas pro aqua benedicta in Ecclesia sit, non extra, & in ingressu ad vnamquamque portam à dextris, non à sinistris introeuntium, marmore constet, vel petra soli- da, nõ lateritia, columnella vel alia base suffultum sit: Aspersorium habeat appensum, non ex spongia, sed ex setis confectum.

Sepulchra marmore vel petra solida contecta sint duplici, vel saltem vnica, ita apte vtique, atq; compres- se, vt inde malus odor exire nullo modo possit: alio- quin humo impleantur, adęquato solo, & nullus in eo amplius sepeliatur, sepulchrorũ ipsorum in posterum ædificandorum ostium longe absit ab altaris scabello ligneo vel bradella ad minus palmis quatuor. Verum Episcopi curent omni ratione, vt antiquus & proba- tissimus sepeliendi in cœmeterijs mos restituatur, neq; sepulchra noua in Ecclesijs ædificentur absq; licentia in scriptis obtenta.

Cœmeteria vero ita claudantur, vt in ea brutis impe diatur accessus, ac ab herbis tertio quoque mense ex- purgentur, & in eis arbores, aut vites non plantentur, & si adsint, extirpentur.

Episcopi prædicta omnia pœnis eorum arbitrio im ponen-

ponendis obseruari debeant.

Campanæ deseruire habeant ad conuocandum populum in Ecclesia, & Clerum ad annunciandum mane misericordiam Domini, & veritatem eius per noctem, & annunciandum prædicationem, ad demonstrandumque aliquem esse mortuum, ad hoc vt populus audiat, & pro eo oret, & benedicatur; vt per illarum tactum, & sonitum fideles inuicem inuitentur ad præmium, & crescat in eis deuotio fidei; fruges, mentes, & corpora seruentur, & omnes insidiæ inimici procul pellantur; procella turbinum, impetus tempestatum, & fulgurum temperentur, infestaque tonitrua, & ventorum flamina suspendantur; spiritus procellarum & aeris tempestates prosternantur, & vt hæc audientes confugiant ad sanctæ Crucis vexillum, cui omnes genuflectant. Quare principes, & magistratus etiam atq; etiam hortari oportet, vt campanis, quæ Ecclesiarũ vsui sunt addictæ, ad profanos vsus, & pœnarum significationem, maxime si consecratæ sint, vti non patiantur.

Tridentini Concilij hortationes, quibus vniuersis Christianis, omnibus populorum Dominis ecclesiarũ defensionem, & immunitates enixe cõmendãt, quam alte in Catholici Regis Philippi mente sint, quotidiana Catholicæ fidei propugnatio, ac erga ecclesiasticos viros, ac loca pia, atq; religiosa veneratio, ac beneficentia locupletissime testantur. Quare nullo pacto dubitandum videtur, quin sibi ipsi constantissimus, vt semper fuit, curaturus sit, vt debitus Dei cultus, ac mi-

nistris ministeriorumque eius dispensatoribus legitimus honor exhibeatur, nec permissurus, vt eius officiales ecclesiasticam iurisdictionem, & libertatem diuinis, & humanis legibus sancitam vlla ex parte violēt impune, vtpote qui obsequentissimus Ecclesiæ filius, summorumque Pontificum, ac omnium pōtificiarum constitutionum, ac decretorum Conciliorum obseruantissimus semper fuit.

De Immunitate Ecclesiæ.

VEtustissimam Ecclesiæ immunitatem iure diuino, & humano pontificijs, & imperialibus constitutionibus introductā Episcopi magnopere illęsam seruari curent, ne super eorum regimine, & tuitione princeps prouinciarum sub tributo fiat, & prælatorum auctoritas, & iurisdictio minime quacuetur; sed potestatē illam etiam & libertatem, quam Deus, summi Pontifices, Imperatores, & Reges, Ecclesiæ tribuerunt, & seruauerunt, liberam & integram in eadem remansisse, remanere, ac semper mansuram esse noscatur. Quod quidem eueniet, si Ecclesiarum, & Clericorum bona, ipsosq; Clericos eorundemq; Episcoporū familiares, tanquam Dei, & eius dilectissimę sponsæ ministros, à vectigalibus, & tributis, cæterisq; quibuscumq; muneribus, & oneribus laicis, & ad temporalium iudicum iurisdictionem, ad quæ sacri Canones, & summorum Pontificum Bullæ non teneri, nec astringi debere præcipiunt, per censuras ecclesiasticas, eorumq; publicationes exemptos omnino manutenuerint.

 Insuper

Insuper sacros canones, qui ad Ecclesiam confugientibus securitatem concedunt, seruent, & ab omnibus obseruari iubeant: nec Synodus verendum esse censuit, quin temporales principes, & magistratus, sicuti & fidei protectores, ita & Ecclesiarum immunitatum obseruantissimi semper erunt, nec deterioris conditionis factum sub eis sacerdotium, aliquando esse debere, quàm sub Pharaone, qui etsi legis diuinæ notitiam non habebat, attamen totam terram Ægypti præter sacerdotum possessiones tributariam sibi fecit.

De Episcopi qualitate & dignitate.

EPiscopi ex sacri Concilij decreto admonentur, vt se pastores non percussores esse meminerint; & ita præesse subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres ament, elaborentq; vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogatur. Quos tamen, si quid pro humana fragilitate peccari contigerit, illa Apostoli eis est seruanda præceptio, vt illos obsecrent, increpent, in omni bonitate & patientia, cum plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem iurgio opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cũ misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est, vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, ceteri salubri in

eos animaduersionis exemplo à vitijs deterreantur; cum sit diligentis, & pij simul Pastoris officium morbis omnium leuia primum adhibere fomenta, post vbi morbi grauitas ita postulet, ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant, illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare.

Subditi vero ita Episcopos tractent, vt nullum obsequij genus erga illos prætermittant, quod ad eorum dignitatem tuendam pertineat; reuerentiam omnem, atque obedientiam illis exhibentes, ac deferentes; eorum præceptis & monitionibus obtemperent, & acquiescant, veluti parentes eosdem vereátur & ament, illis non detrahant, sed subditos sese ad propriam eorum salutem semper agnoscant.

Principes ac Magistratus Synodus hortatur, vt eos debita reuerentia prosequantur.

Meminerintque Episcopi, quòd valde populos ædificat, & ad religionem excitat, si sæpe publice, quam sæpissime priuatim, festis præsertim diebus, Missæ sacrificium celebrent, ac diuinis intersint.

Studeantque in eorum Ecclesijs, vt omnia rite, atq; ea qua decet maiestate, ac pietate peragantur.

Domesticorumque præcipuam, atque singularem curam habeant, & ita familiares suos instruant, & informent, vt ab impudicitijs, maledicentijs, ac vitijs demum omnibus abstineant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

Habeantque curam miserabilium personarum, sicuti

curā ad eos spectat, vt proprie pauperū patres dici possint: & in animo & cogitatione sit illis perpetuo infixum, quòd de mala bonorum Ecclesiæ administratione grauissimum sit in die Domini iudiciū faciendum.

De Funere Episcopi.

CApitulum admonemus, eidemq; hoc munus iniungimus, vt cum primum Ecclesia vacauerit, viciniorem Episcopum, qui pium sanctorum patrum institutū iam diu intermissum reuocando statim, (si impeditus non fuerit) ad concelebrandas exequias Episcopi mortui vocatus accedat, & ea officia solemni more præstet, quæ tali tempore requiruntur.

¶Viciniores Episcopi de Præsulis obitu ab eodē Capitulo certiores fiant, qui Missarum sacrificijs, orationum studio, alijs pijs operibus, & suffragijs defuncti animam iuuare curabunt.

¶Anniuersarium, seu Cōmemorationem mortui Episcopi singulis annis in Cathedrali Ecclesia, quandiu proximus eius successor in episcopatu vixerit, faciendam esse præcipimus. Idem in omnibus similiter Ecclesijs Rectorum, & beneficiatorum viuentis sumptibus obseruari mandamus.

¶Eiusdem Capituli onus erit, vt iuxta Tridentini Cōcilij decretum supplicationes, & preces publicē, priuatimq; habeantur, & per ciuitatem, & diœcesim quoq; indicentur, vt clerus, populusq; bonum à Deo pastorem impetrare valeat.

Forma

Forma præscribenda examinis inquisitionis de Episcopo promouendo ad Cathedralem Ecclesiam.

QVoniam qui ad Cathedrales Ecclesias erit assumendus, alijsq; præest, ea natalium, ętatis, vitæ morum & scientiæ excellētia, atq; aliarum omnium qualitatum, quas sacri Canones & ipsa Tridētina Synodus postulat fulgere, ac præditus esse debet, vt non solum præesse, sed prodesse sciat. Merito sancta Tridentina Synodus præcipit exactissimam de qualitatibus præficiendorum Cathedralibus Ecclesijs inquisitionem esse faciendam, & eius examinationis, & inquisitionis formam in Concilio Prouinciali esse præscribendam; Idcirco vt sacri Concilij Tridentini monitis obtemperet hæc Synodus infrascriptam examinis formulam pro assumendis ad Cathedrales à S. D.N. comprobandam præscribit, Videlicet:

An legitimis natalibus & ex Catholicis parentibus ortus, vbi, à quibus, & quomodo fuerit educatus: An triginta annorum sit: Quæ conuersatio, vita, & fama eius à pluribus annis fuerit: An infamia vnquam notatus, vel de aliquo crimine inquisitus, vel suspectus: An bigamus, vel apostata: An publicam pœnitentiam egerit. An sanæ mentis, timorataeq; conscientiæ, domique suæ bene præpositus. Item quam modestiam, prudentiam, sobrietatem, continentiam, & alias virtutes in suis actionibus ostenderit: A quo tempore sacris sit ordinibus initiatus, & an in eis per sex menses saltem

antea

antea ſit conſtitutus: An ſit denique eiuſmodi moribus & virtutibus ornatus, vt in Eccleſia Dei non immerito præſul eſſe poſſit.

Scientia præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneri ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. Ideo inquiratur, an ſit in vniuerſitate ſtudiorum magiſter ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra Theologia, vel Iurecanonico merito promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docẽdos oſtendatur.

Quibus peractis ac probatis omnibus ſupraſcriptis per quinq; ſaltem teſtes omni exceptione maiores ad fidei profeſſionẽ admittatur, atq; omnia à Notario in inſtrumentũ publicum relata, & ab Epiſcopo obſignata ad ſummum Pontificem fideliter tranſmittantur.

De Dignitatibus, & Canonicis.

CVm dignitates in Eccleſijs præſertim Cathedralibus ad conſeruandam, augẽdamq; eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ, vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq; exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarent; merito qui ad eas vocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſſint: quare Epiſcopi ſummopere ſtudeant, vt ad dignitates, & canonicatus ij aſſumantur, qui Epiſcopos opera & officio iuuare valeant, & ea morum integritate, doctrina, & vitæ exemplo ſint præditi, vt merito eorum cœtus, Eccleſiarum ſenatus dici poſſit.

Expedit etiam maxime, vt Cathedralis Eccleſiæ dignitates, & canonici omnes Dominicis diebus, & alijs

quamſæpiſſime Miſſas publice in dicta Eccleſia celebrent: ideo Epiſcopi curent, vt conſtituatur ex dignitatibus,& Canonicis Hebdomadarius, qui diebus Dominicis,& feſtis duplicibus Miſſam, & Veſpera canat, cui octauo die alius ſuccedat eiuſdem ordinis; nec liceat eis ab hoc inſtituto recedere (quacumq; conſuetudine etiam immemorabili non obſtante)ſub ſuſpenſionis atq; alijs arbitrio Epiſcopi pœnis infligendis; ſaluis tamen conſuetudinibus,in quibus ijdem publice, & frequentius celebrare tenentur, ac prerogatione cōceſſa dignitatibus de celebrando Miſſas Epiſcopales Epiſcopo impedito. Reliqui vero Canonici, & dignitates decoro cantu Antiphonas exordiātur, quas Manſionarius,vel alius dictauerit.

Omnes ſtatis horis ſemper,& attente adſint officijs, non tunc vagentur per Eccleſiam,neue à choro diſcedant niſi precibus abſolutis,aut aliqua compulſi neceſſitate: ex licētia tamen generalis Vicarij,ſi præſens fuerit,vel eius, qui choro præeſt.

In choro proprijs quiſque ſellis conſideat,concordi voce pſallant,ſimul omnes debitis opportunitatibus aſſurgant, ſedeant, genuflectant, capita detegant, & nihil alienum diuinis miſceant, priuatum officium non recitent, litteras non legant,non obſtrepant, non colloquantur, & exiſtant alijs qualitatibus requiſitis tam à Iure quàm à Concilio Tridentino ornati,ad hoc vt alij eorum exemplo ad ſtudium, & amorem diuini cultus accendantur: ſi aliqui vero in his offenderint, quas percepturi eſſent diſtributionibus careāt,aliterq;

pro

pro culpæ grauitate corripiantur.

Omnesque dignitates, & Canonici in choro, processionibus, funeralibus, omnibusque alijs ecclesiasticis functionibus in habitu se conforment; contrafacientes vero illius diei distributionibus careant, ac etiam Episcopi arbitrio puniantur.

De Præfecto Chori seu Cantore.

CAntor, qui choro præsidet, vigilet diligenter, ne quid prætermittatur in diuini officij institutione, vel progressione, vel in reliquis, quæ ad probatam rationem chori pertinent, & alijs quæ in diuinis officijs obeundis sunt necessaria; neue absurde, indecore vel præpostere quicquam fiat: si qui suo officio non satisfaciant, eos grauiter, & amanter obiurget. Si non resipuerint, iubeat punctatorem in libro illos describere, & ad Episcopos deferre ad hoc vt dignas pendant pœnas.

De Magistro Chori.

SVccentor, seu Magister chori, qui diuinis officijs celebrandis tanquam Magister est, denunciet officium simplex, vel solemne celebrandum, quando de Dominica, de festo, vel de feria, quæ Antiphonæ, Orationes, Psalmi, Lectiones recitandæ aut canendæ, tabellam in sacristia affigendam vnà cum Cantore conficiat: in qua præscribatur, quid à singulis dignitatibus Canonicis, vel alijs Beneficiatis in

ſingulis horis per hebdomadam, aut etiam per plures dies recitandum, cantandumue ſit, qui quo tempore, & ordine Miſſam celebrare, vel horas dicere, vel alia munera obire debeant. Qui autem, quod ei in tabella præſcriptum fuerit in quam horam peccauerit eius diſtributiones amittat, ſi ſuccentor deliquerit à Cantore obiurgetur, & ab Epiſcopo ꝓ delicti modo puniatur.

De Sacriſta.

SAcriſta habeat in Sacriſtia tres Tabellas, vnam in qua omnes Miſſæ, & officia pro mortuis, & reliqua deſcripta ſint, quæ ex impoſito onere, ac munere quacumq; de cauſa in Eccleſia celebrare oporteat; alteram in qua vniuſcuiuſq; dignitatis canonicatus, præbendæ, capellæ, altaris, ſeu alterius beneficij, & officij eius Eccleſiæ in Miſſis & alijs diuinis officijs obeundis debita munera contineantur; tertiam quam ſupradiximus à ſuccentore conficiendam eſſe, & non permittat Eccleſiam defraudari debito Miſſarum munere, ſed pro viribus curet, quòd omnes ſuas Miſſas ſuis ſtatutis diebus, & horis ad altaria ſua celebrent: & quæ in dictis tribus tabellis præſcripta ſunt munera, curet à quibus debent omnino præſtentur, negligentes Epiſcopo, aut Vicario denunciando.

Non permittat, quòd Sacerdotes celebraturi plures duobus apparati maneant pro vice in Sacriſtia: ſed cũ opus fuerit, per ſe vel alium vocet celebraturum Sacerdotem, & nemini permittat, vt ſacris veſtibus induatur, niſi tunc cum ei Miſſa celebranda ſit.

Item

Item caueat quòd sæpius in anno omnia linea paramenta munda fiant, calices, patenas, & corporalia cum pallis, & suis manutergijs munda, & candida teneat.

Quando celebrandum erit in aliquo altari per Clericos deputatos, ampullas præparatas, quæ ex vitro sint cum vino & aqua limpida, luminariaque portare faciat, ceteraque è Sacristia ad diuina officia necessaria præparet.

Altare maius, & alia præcipue diebus festis decenter ornet. Hora congrua ipse vel alius per campanæ sonum det signũ Matutini, Missæ, & aliarum horarum canonicarum, salutationis Angelicæ & orationis.

Det etiam operam vt è Sacristia sermones de inanibus, prosanisq; rebus, multoq; magis iurgia, rixæ, & turbæ omnes arceantur. Laicos ibi versari non patiatur.

De Mansionarijs.

Mansionarij, qui sunt quasi quædam columnæ totum fere horarum ac diuinorum officiorum pondus sustinentes, munus suũ accurate obeant, ac quotidie ad omnes horas intersint; & quando oportuerit, ad Lectorile accedãt, vt Antiphonas, Respõsoria, Gradualia, & alia huius generis recitent, & decantent; solemnibus festis diebus, & quoties opus fuerit, pluuiali induant, nisi alij nominatim huic officio præfectĩ fuerint. Si muneri suo defuerint, illius horæ in qua nõ satisfecerint, distributionibus priuentur, & alij illorum officij partem suscipiant.

Idem vt suo muneri satisfacere possint, ab his oneribus

ribus liberentur, quibus ad chori vtilitatem magiſtri cæremoniarum, & eius qui choro præeſt arbitrio, leuandi videbuntur.

Neque, quo tempore diuina officia in choro fiunt, paruam Miſſam celebrent, niſi neceſſitas poſtulauerit.

Ex Manſionarijs prędictis in ſingulas hebdomadas deligantur duo Sacerdotes: alter vero horum officium ordiatur, & perficiat conſiſtens in medio chori, vel ad lectorile, quod ab ea parte ſit vbi is fuerit: Miſſam etiã feſtis diebus ſemiduplicibus ac ferialibus canat, niſi alij ſint ei muneri præpoſiti; alter pſalmorum tonum inſtituat pro tempore, & Antiphonarum, quæ vbi legendę fuerint, ab ipſo tantum, vel ſolum ab alio legantur. Diebus vero feſtis in decantandis Antiphonis dignitatibus, & Canonicis, ac alijs voce præeat, & quæ cantanda, vel legenda ſint ipſis indicet. Is antequam officium inchoetur, chorum ingreſſus libros pręparet, Miſſam, Pſalmos, Antiphonas, & alia quæ vſus requiſierit, inueniat.

Manſionarij vero in ſuo munere contumaces, vel negligentes pro modo culpæ diſtributionibus careãt.

De Punctatore.

PVnctator ſingulo quoque anno, vel iuxta conſuetudinem Eccleſiæ conſtituatur, cui iuramentum deferatur de bene, ac legitime officium ſuum exercendo ſub dupli, quanti id fuerit, & periurij pœna.

Singulis autem menſibus punctationum librũ Epiſcopo & Capitulo præſentare teneatur: qui ſi non recte ſe

cte ſe habere fuerit cognitum, cum negligentiæ ſuæ pœnas, dupli ſcilicet, & periurij dare compellatur.

Et vt hoc officium melius exerceatur, & nemini iniuſte remitti, aut adimi poſſit, hæc Synodus ſtatuit, vt præter electum à Capitulo alter punctator ſit, qui ab Epiſcopo creetur, isq; apud eũ ſupraſcripto iuramento præſtito notet omnes altero in libro, qui ſuo muneri defuerint, & ſingulis hebdomadis ambo inter ſe libros conferant; etſi diſcrepauerint aliquã in re, coram Epiſcopo, vel Vicario compareant, ad hoc vt tollatur omnis illorũ cõtrouerſia ſine ſtrepitu, & figura iudicij.

Cetera vero hic non numerata, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectãt, deque congrua in his canendi ſeu modulandi ratione, de certa lege conueniendi in choro, ac permanendi, ſimulq; de alijs Eccleſię miniſtris, de quibus in præſentibus nulla fit mẽtio, Epiſcopi duobus è Capitulo in conſilium vocatis, ex ſacri Concilij Tridentini decreto pro Eccleſiæ cuiuſque qualitate ſuppleant.

De Seminario.

STatuit Synodus, vt ordinarij, vbi in eorum diœceſibus ſeminaria erecta non fuerint, quamprimum, vel ſaltem infra ſex menſes ſeminarium iuxta formam, & regulam à ſacroſancta Tridentina Synodo traditã erigant, erecta vero manuteneant.

Quando contigerit vnionem alicuius beneficij Seminario per Epiſcopũ fieri, per actũ publicum manu Notarij ad id rogati, & non per bullã Epiſcopi tantum fiat.

SESSIO

SESSIO QVARTA

CELEBRATA DIE XVI. MAII MDLXXIX.

De Vita, & honestate Episcoporum, & Clericorum.

VM totius familiæ Domini status & ordo nutet, si quod requiritur in corpore nõ inueniatur in capite, idcirco hæc Synodus hortatur Episcopos, vt quanto ceteris dignitate præcellũt, tanto alijs inferioribus singulari vita, & sanctitate, ac morum probitate præfulgere studeant, præbeantq; se ipsos exempla bonorũ operum, seq; totos ad illam vitæ rationem Domino adiuuante dirigant, quam illis Apostolus præscripsit.

Eorum sermo, vestitus, gestus, supellex, nil nisi graue moderatum, ac religione plenum præ se ferant, ita vt irreprehensibiles, sobrij, domui suæ bene præpositi ab omnibus cognosci facile possint: quod efficient, si ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac sanctæ humilitatis exempla petere possint: ideo non solum modesta supellectili ac mensa, & frugali victu contenti sint, verũ etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eorum domo caueant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodq; non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferant, ac eorum actiones

sint

ſint cõformes decretis œcumenici Tridẽtini Concilij.

Cum Clerici pars Domini appellentur, ideo eos decet vitam, moresq; ſuos omnes componere, vt habitu, geſtu, inceſſu, alijsq; omnibus rebus nil niſi graue, moderatum, ac religione plenum præſeferant, leuia etiam delicta, quę in ipſis maxima eſſent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem.

Quæ igitur nouiſſime poſt multas ſummorum Põtificum, ac ſacrorum Conciliorum ſanctiones Tridentina Synodus præcepta innouauit de vita, honeſtate, cultu, & doctrina ab eis comprobanda, & retinenda: Quæq; de luxu, comeſſationibus, choreis, aleę luſibus, & alijs huius generis, ac præſertim profanis negotijs euitandis, vt maxime neceſſaria, & eorum ordini conſentanea omnino ſeruent; alioquin ſtatutis ab ea pœnis, alijsq; ſeuerioribus, ſi ita Epiſcopis videbitur, coerceantur, quarũ executionẽ nulla appellatio ſuſpendat.

Atque vt aliqua ſigillatim exprimantur, cuncti Presbyteri diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus vt ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent.

Barbamque omnes è ſuperiori labro ita tonſam geſtent, vt pili in ſacrificio Miſſæ Chriſti Domini Corpus & ſanguinem ſumenti nullatenus ſint impedimento. Habitum clericalem, & coronam ſuo ordini congruentem Clerici etiam omnes ad quemcumque ordinem promoti, aut quodcumque beneficium Eccleſiaſticum cum cura & ſine obtinentes deferant; capitium quadratum, veſtes tam ſuperiores, quàm inferiores geſtẽt talares ſimplices, & nulla vanitate notan-

das, in Ecclesijs pileis non tegantur; extra vero valetudinis, aut alia iusta causa vti possint, sed simplicibus, neq; aculeatis, aut turbinatis; à cæteris demum huiusmodi leuitatibus se abstineant, quæ ab Ecclesiastica sunt disciplina alienæ. Ad quæ omnia Episcopi illos suspensione à ministerijs, & fructuum amissione, ac beneficiorũ priuatione, prout expedire iudicauerint, omnino possint compellere.

Quicumque Clerici concubinas aut alias mulieres de quibus possit haberi suspicio in domo vel extra nõ detineant, aut cum illis vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur: quòd si à superioribus moniti nõ abstinuerint, aduersus eos iuxta sacri concilij Tridentini decretum acriter procedatur.

Nemo Clericorũ implicet se negotijs sæcularibus, lites coram iudice sæculari non agitet, nec sit alienorum negotiorum gestor aut curator: Tabellionatum nisi necessitatis causa, aut mercaturam, præsertim bladorum, vini, & aliorũ, quæ ad vitæ annonam spectant, non exerceat: non artem medendi faciat; non aliena prædia lucri causa conducat; non pro alijs fide iubeat; non agriculturam, nisi pro eorum victu; non venationẽ, aut aliam turpem artẽ exerceat; contractus vsurarios vitet; publicis & profanis spectaculis, comœdijs, choreis non intersit; per Ciuitatem, personatus ac debaccatus non incedat; taxillis, tesseris, pagellarum lusu, aut alio quocumque ludi genere sacris canonibus improbato penitus abstineat; arma offensibilia siue secre-

ſecreto ſiue palam non deferat, & præſertim pugiones, & ſclopeta parua, quæ ſi qui deferre deprehenſi fuerint, carceris pœnam per annum ſubeant; nocturno tempore ſine legitima cauſa, & lumine non vagetur, fœdaque & ſcurrilia verba non proferat, & operam non det ebrietati, cauponarias ſeu tabernas non frequentet, nec ad eas accedat niſi neceſſitatis, & itineris cauſa.

Omnia demum generatim, quæ ad vitam, & honeſtatem Clericorum pertinentia à ſacris canonibus & œcumenicis Concilijs, & Apoſtolicis ſanctionibus præcepta, ac prohibita ſunt, Clerici omnes diligenter obſeruare, aut cauere iubentur; ſubituri niſi pareant omnes animaduerſiones, quæ illis à ſacris Canonibus impoſitæ ſunt, & ſacræ Tridentinæ ſynodi auctoritate innouatæ, aliasque præterea quas pro delictorum qualitate Epiſcopi hactenus, vt ſupradictum eſt ſtatuerunt, aut in poſterum ſtatuent, operas ſuas prout ab aliquibus in hac prouincia fieri audiuimus, mercedis gratia minime locent.

De Edicto proponendo pro Parochialibus vacantibus, ac de examine promouendorum ad dictas Eccleſias.

EPiſcopi cum primum Parochialem Eccleſiam vacare cognouerint, intra triduum ad Cathedralis, & vacantis Eccleſiæ ianuam edictũ proponãt, & ad diem decimam conuocent, & inuitent, qui volunt exami-

nari, vel examinandos nominare, & in termino præstituto nominati, & præsentati, electi, & descripti, examini se subijciant, & per concursum magis idoneo, ac infra terminum iuxta Tridentini Concilij decretum, & Pij Quinti bullam, beneficium conferatur: Ita tamen vt ætas grauior moris, & vitæ integritas in æquali litterarum scientia præponderet, atque illi qui ex eadem diœcesi, & multo magis, qui eiusdem loci fuerint, in quo Ecclesia vacans constituta est, extraneo, ceteris paribus præferantur.

Terminus vero decem dierum vltra alios decē dies minime prorogetur ex eiusdem bullæ prohibitione.

Interrogabuntur autem examinandi de ætate, ordine, vita, moribus, & scientia: quod liquide patebit, ex interrogationibus & responsionibus eorum, quæ illis legenda proposuerint examinatores.

Examinatores eorum, qui sunt ad beneficia promouendi in diœcesanis Synodis ij eligantur, & comprobentur, qui religione, vitæ integritate, alijsque, quæ Tridentinum iubeat Concilium, virtutibus, & ornamentis ceteros antecellant: in quo non solum Cathedralis Capituli, sed aliorum etiam Clericorum, & regularium ratio habeatur. Munera autem occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant; alioquin in pœnas à Sacrosancta Tridentina Synodo sancitas incidisse se sciant.

De Be-

De Beneficiorum Collatione.

EXpedit maxime dum Parochiales Ecclesiæ conferuntur, vt non hominum cupiditati, sed animarum saluti cõsulatur: ideo Episcopi pro ea, quam Iesu Christo debent, pietate curent, vt illos eligant, & in concursu conferant, qui sui officij onus sustinere possint, ac prompto animo subire velint: indignos autem ac pręsertim qui sua suorumq; quærunt, non quæ Iesu Christi, omnino reijciant, & circa resignationes fel. rec. Pij Quinti constitutio obseruetur; meminerintque Episcopi se ex earundem litterarum dispositione excommunicationem, & suspensionem incurrere Apostolicę Sedi reseruatam, si alijs in casibus, præterquam in litteris præfatis expressis eas admiserint.

Et quia diutina vacatio Ecclesijs maxime Parochialibus non parui detrimenti esse solet: ideo Episcopi quamprimum (seruata tamen forma Concilij Tridentini, & Pij Quinti bullæ) conferant, & si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, simulac Ecclesiæ vacationis notitiam habuerint, cũ cõgrua eius arbitrio fructuum assignatione constituant, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat donec de Rectore ei prouideatur.

Sciantque Patroni, & qui in beneficijs præsentandi aut delegandi ius habent, se subijcere vnà cum pręsentato, & electo excommunicationis & interdicti pœnis, ac priuationis iurispatronatus, si quouis modo, & quauis causa, vel occasione se ingerant, paciscantur, consequantur, aut quoquo modo retinere præsumant partem,

tem,etiam si vltro oblatum sit,in bonis & fructibus beneficij; & si libere illos Rectori seu beneficiato non dimittant: nec ante mortem Rectoris iurispatronatus de futura præsentatione cum patronis aliquis nec per se, nec per interpositam personam tractare possit sub excommunicationis pœna,& inhabilitatis ad obtinendum beneficia.

Episcopi præsentatum,vel ab inferiore electum nõ prius admittant aut instituant, quàm iusiurandũ iuxta subscriptam formam ab eo exegerint, quod nil de prædictis interuenit.

Forma iuramenti.

EGo N.præsentatus ad beneficium de N. iuro ad hæc sacrosancta Dei Euangelia per me corporaliter tacta,quòd propter prædictũ beneficium obtinendum, aut præsentationem ad id habendum,aut acquirendũ, neq; ego, neq; alia persona vice ac nomine meo, nec de consensu aut scientia mea patrono, seu alio cuique aliquid præmissorũ nomine, aut intuitu promisimus, aut dedimus. Nec quicquam eius rei gratia permutauimus,compensauimus, aut prius datum confirmauimus,apudue quemquam deposuimus, seu quicquam mutuauimus, seu elocauimus priusue mutuatum, cõmodatum,depositum,aut elocatum, aut quocumque modo debitum remisimus seu laxauimus; nec de sanctuario,gleba,domibus,terris,prædijs tenimentis,redditibus prædictæ Ecclesiæ fructibusue,decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus,aut futu ris

ris donationem,remissionem,locationemue promisimus,fecimus,aut iniuimus,seu aliquis nostrũ de mandato,scientia aut consensu meo promisit, fecit aut iniuit.Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Caueant Episcopi ne fiducialia beneficia fiant, neue tacite aut expresse cõuentũ sit, vt ad alterius voluntatẽ alter titulo renũciare teneatur; quod ad Simoniacã labem accedere tũ sacris Canonibus,tũ Quarti & Quinti Pij cõstitutionibus declaratũ est.Qui talia autem cõmiserint,pœnas indictas in sacris cõstitutionibus prædictis contra Simoniacos, & fiduciarios incurrant.

De Parochis, & eorum officio ac ministerio.

PArochi Dominicis diebus, & festis solemnibus, ac tam frequenter,vt suo muneri satisfaciãt, Missas celebrent, & festis præsertim diebus gregem sibi cõmissum verbi Dei pabulo pascant,dilucide, ac cõpendiose sacrum Euangelium,legis præcepta, fidei rudimẽta, orationem Dominicam,sacramentorum virtutes,& effectus declarent, eum à vitijs ad virtutes adhortantes. Post prandium vero conuocatis pueris & alijs rudibus in Ecclesia ad signum campanæ eosdem doctrinam Christianam doceant, sciantq; Parochi, & omnes alij, ijs,qui talia executi fuerint, Indulgentias summi Pontificis Gregorij XIII. concessas esse.

Studeantq; etiam ne eorũ culpa absq; sacramentis aliquem è vita emigrare contingat: quod si euenerit (quod absit)ab officio & beneficio suspendantur; aliàs pro modo culpæ grauissime corripiantur.

Reci-

Recipiant quotannis ab eorum Episco po, vel cathedrali Olea sancta, sanctumq; Chrisma in feria quinta in Cœna Domini, nec ei qui in sacris non sit, & superpelliceo indutus; & si non sit lumina deferens, deferenda tribuantur: quæ olea sanctumque Chrisma per Parochum in Ecclesia cum claui penes se retinenda asseruentur.

Ad Ecclesiasticam sepulturam defunctum aliquem cuiuscumq; conditionis, status, & sexus extiterit, Parochus non recipiat, nisi prius constiterit ipsum defunctum eo saltem anno confessum fuisse, & sacram Eucharistiam sumpsisse, vel signa contritionis tempore mortis apparuisse, sub pœna excõmunicationis, & alijs arbitrio Episcopi imponendis.

Nemo Presbyterorum curatorum ab vna ad aliam Parochiam inscijs Episcopis, & sine mandato se transferant, vt in illa inseruiant, & ministrent sub pœna ordinarij arbitrio infligenda.

Nemo etiam audeat falcem in alienã messem mittere Parochiam ingrediendo, sacramẽtã ministrando, ac cetera parochialia munera obeundo: sed quisq; intra suos limites se contineat, & nullo modo eos transgrediatur.

Parochi omnes semper in suo munere obeũdo sint diligentes: sed tunc præsertim cum sui ægrotant, quos sæpe visitent, si eos ęgrotare sciuerint, etiamsi minime vocati fuerint, ne eorum negligentia aliquis sine sacramentorum perceptione decedat; nec eos deserant, sed cum eis vsq; ad extremum vitæ assistant, orationibus,

exhor-

exhortationibus, & exẽplis ad bene & Christiane moriendum infirmos iuuando.

Si aliquem Parochum tam ciuitatis, quàm diœcesis egrotare contigerit, aut ex hac vita recedere, qui ceteris illi est propinquior, & vicinior, ordinarium de illius infirmitate, & obitu quamprimum certiorem faciat, aliàs Episcopi arbitrio mulctetur.

Quoniam Episcopi vbiq; esse non possunt, & plerunque accidit, quòd grauia delicta per Sacerdotes, & clericos, & alias Ecclesiasticas personas in ciuitatibus, & diœcesibus, & in locis remotis committuntur, & à superiore ignorantur: ideo ne delicta remaneant impunita, Synodus statuit, vt omnes, & singuli Rectores quamprimum sciuerint seu viderint clericum alium, ea quæ minime ordini ac gradui suo congruunt, perpetrare, & aliqua indecenter committere, in termino dierum trium vel quamprimum potuerint denunciare, notificare, & insinuare debeant, & teneantur Episcopis.

Quotiescumq; in vrbem venerint, Episcopũ adeãt, nec absq; Episcopi licentia, & benedictione à ciuitate discedant.

Parochi omnes in die Purificationis Beatæ Virginis candelas distribuant fidelibus Christianis, qui illa die in Ecclesia cõuenerint, & deuote eas percepturi accensasque in processione delaturi erunt: fiat autem distributio in ea quantitate pondere, & mensura prout laudabilis consuetudo postulat, & Episcopis videbitur.

L De

De Residentia.

CVm Pastorum residẽtia tam valde commendetur, & districte percipiatur, tum à sacris Pontificibus, tum à sacrorum Conciliorũ constitutionibus tãquam illud vnum fundamentum, in quo spes omnis sit collocata retinendæ Ecclesiasticæ disciplinæ, nulla potest in hac re adhiberi aut opera, aut diligentia, quæ satis sit: idcirco hæc Synodus omnes Episcopos monet in Domino, ac per viscera Domini nostri hortatur, & alios inferiores omnes qui animarũ curam habent, etiã eis præcipiendo requirit, vt diuinorũ præceptorũ memores gregi suo inuigilent, atq; assistant eo studio, ac pietate, vt nihil quod ad salutem ouiũ sibi creditarum pertinet, vllo vnquam tempore ab illis desiderari possit. Cũ vero Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia ac euidẽs Ecclesiæ vel Rei publicæ vtilitas ex Episcopis aliquem abesse postulauerint, seruentur omnia, quę super hoc à sacro Concilio Tridentino statuta sunt. De Curatis quoque inferioribus omnino prouidendum est iuxta eiusdem Concilij decreta; vt quandocumq; eos causa prius per Episcopum cognita abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentia in scriptis gratisq; concedatur; qua etiã obtenta vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa, nemini abesse liceat.

Quod vero ad Episcopos attinet, etsi non dubitet hęc Synodus eos proprij muneris perpetuo memores fore: tamen pro suo officio non potest non cõmemorare,

ſare, quòd præter pœnas, quæ contra non reſidentes à concilio Tridentino cōſtitutę ſunt, non euadent alias ſancitas in bulla Pij Quarti, & Quinti fel. rec.

Et tandem vt ſacro concilio Tridentino ſatisfiat, decreta ſuper reſidentia, quæ tam ſub Paulo III. quàm ſub Pio IIII. ſtatuta fuerunt, ac bulla Papæ Pij V. quotannis publicanda decreuit in Epiſcopalibus cōcilijs ad hoc vt omniū auribus mentibuſq; infigi poſſint, & in poſterum (Deo adiuuante) nulla temporū iniuria, aut hominū obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

De Sepulturis funeralibus, & exequijs, & eorum exactionibus cohibendis.

SOla charitatis ratio Clericos tam ſæculares, quàm regulares adducere debet, vt Chriſtifideles funeribus interſint. Quare ab omni eos decet auaritiæ corruptela, & oſtentatione alienos eſſe. Prohibentur igitur ne exequiarum, ſepulturæ, aut anniuerſariorū cauſa quicquam paciſcant; ſed piā, & laudabilem conſuetudinē circa funeralia obſeruent, ne quod valde religioſū eſt, aut Eccleſia venalis fortaſſe, quod abſit, dicatur; aut ipſi de humanis videantur mortibus gratulari, ſi ex eorū cadaueribus quolibet modo ſtudeat quęrere cōpēdiū.

Ante ſolis ortum, & poſt occaſum ad ſepulturā cadauer non efferatur, niſi de licentia Epiſcopi, aut eius Vicarij, eoq; ſepulto per conſanguineos familiares, & amicos defuncti ſepulchrū nullo modo quouis quęſito colore aperiatur, nec aliquid quod ſuperſtitionis habeat, intus apponatur.

Pauperes qui sua impensa humari non possunt, gratis à Parocho sepeliantur: quoad alios vero seruetur laudabilis consuetudo.

Parochi librum habeant, in quo parochianorū suorum, qui decesserint, omnium nomina diligenter annotent: alioquin, vt Episcopo videbitur, puniantur.

Superstitiosum in plorandis mortuis abusum, qui in Prouincia nostra iamdiu diabolica fraude irrepsit, penitus abolere volentes, in sanctæ obedientiæ virtute præcipimus, ne qua mulierum pręficarum, quas reputatrices appellant, audeant officio fungi in inuitandis ad eiulatum alijs in cōsanguineorum, cognatorumq; funeribus, sed hoc nomine, & vsu à Christi Domini grege fugato ac eliminato, ita lugeant posthac, vt Christianas decet fœminas, sacra dictante scriptura, Super mortuum modicum plora. & Apostolo admonente: Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus vt nō contristemini sicut & ceteri qui spem non habent.

Cum vero ad Ecclesiam funus effertur, prohibemus ne mulieres, quæ Ecclesias vlulatibus complere solebant, suos sequantur defunctos, sed domi se contineāt: Quod si Parocho admonitore facere neglexerint, presbyteri omnes cū pōpa nullatenus vltra progrediātur, sed ibi relicto funere, nisi statim obsequentes, se reddiderint, continuo discedant. Nō enim decet tēpla Dei omnipotentis, quæ domus orationis vocantur, & in quibus astat diuina maiestas, ad fideliū vota cōplenda, peccataq; dimittenda, eiusmodi vlulatibus compleri. Quę omnia etiā in Ecclesijs Regularium obseruentur.

Man-

Mandatque Synodus, vt sepulto defuncto, omnes eius coniuncti quamprimum, vel saltem post decem dies; fœminæ vero post mensem ad Ecclesiam pro audiendis Missis, & alijs diuinis officijs accedere teneantur: & ad id ab Episcopis per censuras ecclesiasticas cogi possint, quauis consuetudine, quæ potius corruptela est, non obstante.

Sub eisdem censuris, & alijs pœnis Episcopi prohibeant, ne mulieres præficent, ac faciem dilanient, nec sic præficatas, & dilaniatas in Ecclesiam ingredi permittant.

De Confraternitatibus.

EPiscopi incumbant, vt à Confraternitatibus, præter supradictas constitutiones, si quas habent, integre, & inuiolabiliter obseruentur, quæ tamen ab ipsis Episcopis, & approbatione, & subscriptione munitæ, & roboratæ fuerint, adeo vt diuinus cultus, atque probata ipsorum vita merito apud Dominum commendetur: quæ vero nullam regulam habēt ab Episcopo eam sumant quanto citius: nouæ vero confraternitates absq; Episcopi licentia erigi vel institui non possint.

Conuiuia confraternitatis alicuius facultatibus, aut eleemosynis fieri solita nullo modo in posterum fiat, & maxime in confraternitatum Oratorijs, sub pœnis Episcopi arbitrio infligendis.

Prohibetur præterea omnibus, & singulis Gubernatoribus, Magistris, Procuratoribus, Cōfratribus, & alijs quibuscumque Laicis, in huiusmodi Confraternitati-

bus

bus concionari, aut verba facere de rebus ad Christianam fidem, & Catholicam religionem pertinentibus, nisi prius fidei professioně emiserint, & ab Episcopis licentiam in scriptis obtinuerint. Si qui vero in prædictis deliquerint, ab Episcopis correcti etiã arbitrio ipsorum puniantur; nec confratres aliud officium, aliasque orationes, & letanias recitare possint, nisi quę ab Ordinario reuisæ, & approbatæ fuerint.

De Piorum locorum administratione.

Piorum locorum Ecclesiasticorũ administratio Episcopi curent, vt seruata forma concilij Tridentini decretorum committatur viris prouidis, & idoneis, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus, & redditus in personarum vsum miserabilium dispensare, & quos in vsus alios prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: Monasteriorum vero monialiũ, aliorumue locorum ad curam Episcopi spectantium administratores ab vniuersitate, seu à quocumq; electi, aut deputati eorum officium exercere non incipiant, nisi habita Episcopi confirmatione, sine qua electio, & eorũ deputatio nullum sortiatur effectum.

Administratores ad instar Tutorum, & Curatorum in manibus Episcopi, vel Vicarij iuramentum præstēt, ac de locorum ipsorum bonis cõficiant Inuentarium, cuius exemplum infra tempus supra statutum Ordinario præsentent authenticum.

 Admi-

Administrationis sodalitatum, hospitalium, montium pietatis, fabricæ Ecclesiarũ, & piorum locorum quorumcumq; rationes exhibeantur quotannis Episcopo, vel ab eo ad id electo.

Episcopi vel deputati ab ipsis sodalitates, hospitalia, montes pietatis, fabricas Ecclesiarum, & piorum locorum quorũcumq; visitent, iuxta sacros canones, & sancti Tridentini concilij decretum.

Librum autem prædicta loca habeant, in quo distincte, & explicite descripta sint legata omnia, & onera, quæ illis imminent; cuius libri exemplum publici item Notarij auctoritate munitum deferant in Archiuium Episcopale: tabella præterea sit in loco affixa, in quo solent congregari, cum ijsdem oneribus, & legatis strictim adnotatis, mensium ordine seruato, & rerum ipsarum genere, in quibus quidem libris, & tabella ea indies erunt addenda vel demenda, quę aut augeri contigerit, aut minui.

Liber separatus habeatur in vnoquoque Capitulo piorum locorũ, in quo libro apposito die describantur propositiones omnes, quæ in ipso Capitulo fiunt, & non obtineatur, & constare facile possit omni tempore eas fuisse reiectas.

Nullo modo permittant Episcopi, vt administratores suprascripti piorum locorum, procuratoresue eorum vrbani, vel rurales, aut eorum filij, vel propinqui, vel alius, qui ex illis pendet, emphyteosis locationisue nomine conducat prædia, aut aliud quiduis, quod ad suã administrationem, vel procuratione

perti-

pertineat; & quando bona locorum piorum locanda erunt, locentur non arbitrio administratorum, sed publice locanda proponantur, facta omnibus præter supradictos conducendi potestate; & cōductione facta, conductor det idoneum fideiussorem in solidū obligatum cum principali. Si quis autem est qui id non fecerit, statim ab ea administratione, vel procuratione amoueatur. Neque etiam permittant quid vendi, aut quouis modo alienari, nisi seruatis ijs quæ à sacris canonibus requiruntur, & ex consensu, & auctoritate eorum: qui contrafecerint, Episcopi arbitrio puniantur; & quod actum est, irritum & nullum sit.

In Hospitalibus Sacerdotes non desint, qui Missam saltem festis diebus in loco infirmis ipsis accommodato celebrent, sacramenta rite, & opportune languentibus administrent, atq; infirmantibus ad mortem ad animæ salutem necessaria commemorent, & charitatis officium vsq; ad vitæ exitū in eos exerceant, illorumq; nomina, genus, & patriam diligenter adnotent. Defunctos vero ecclesiasticæ sepulturæ (sacris precibus adhibitis) pie, & religiose mandent.

Inuigilent Episcopi, commoneantq; parentes, propositis excōmunicationibus atq; alijs arbitrio pœnis ne in Orphanotrophijs filios suos infantes exponant, quos ipsi alere etiā industria valent, & sciant se ad restitutionē alimentorū prorsus teneri; mandentq; confessoribus, vt prædictos non absoluant nisi satisfecerint.

Infantibus vero in ipsis Orphanotrophijs expositis nutrices dentur subsidiariæ, quæ lactent donec baptizen-

ptizentur, & alendi doceantur, & omnia alia pro eorũ cura ita comparentur, vt periclitandorum puerorum nulla occasio esse possit. cum vero ad eam ætatem peruenerint, quæ ad disciplinam idonea est, tam masculi quàm fœminę pro facultatibus, & opportunitate locorũ & instruãtur moribus, & artibus erudiantur quæcumque sexui conuenire videbunt.

De Legatis pijs.

QVoniam pijs defunctorum voluntatibus iura maxime fauent, & Episcopi omnium piarum dispositionũ tàm in vltima voluntate, quàm inter viuos sunt executores: ideo ne auaritia hæredum, aut impietate occulta maneant, & exequi Episcopi valeant, hæc Synodus statuit, & ordinauit, vt in qualibet curia Episcopali retineatur liber, in quo relicta pia describãtur, cum nomine notarij, testatoris legatarij, diei, anni, & testiũ: & vt ad cognitionem prędictorum relictorũ legatorum deueniri possit, pręcipitur sub pœna excõmunicationis eoipso subeũda notarijs, scribisq; omnibus testamenta, atq; alias dispositiones, qualescumque sint, in quibus aliquid Ecclesijs, hospitalibus, mõtibus pietatis, atque alijs pijs locis, vel causis relictum fuerit rogatis, vt infra mensem à die quo dispositio effectum suum sortiri ac irreuocabiliter ligare incępit, legata facta ad pias causas denuncient, eamque particulam de legatis vel relictis rebus descriptam, & auctoritate publica munitam, debita mercede accepta, Episcopis tradant, & acceptam exequi faciant, sub censuris, & pœ-

nis arbitrio eorum imponendis.

Atq; vt Ecclesijs iura sua restituátur, statuit, vt posthac canonica portio integre & realiter persoluatur iuxta formam iuris, & sacri Tridentini cócilij decreta.

De Rebus Ecclesiæ, ac piorum locorum non alienandis & vsurpandis, ac male alienatis & vsurpatis recuperandis.

AMbitiosæ cupiditati hæc Synodus occurrere cupiens, prohibet omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omne pactum per quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypotecam, locationem, & conductionem vltra triennium; nec non infeudationem, vel contractum mphyteoticum. Si quis vero inconsulto Romano Pontifice de bonis & rebus Ecclesiæ quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypoteca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi nullius sit roboris, & momenti; & tam qui alienat, quàm qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat. Declaratq; Prouinciale concilium extrauagantem, Ambitiosæ. Pauli secundi in Prouincia in vsum receptam.

Et quia vsu compertum est; alienationes bonorum Ecclesiasticorum fieri sæpe sub conditione, vt illarum confirmatio ab Apostolica sede obtineatur; interim autem possideri, non obtenta aliter confirmatione huius-

huiusmodi in graue Ecclesiarum damnum, & animarum ipsorum contrahentium præiudicium: ideo Episcopi diligenter inquirant super huiusmodi alienationibus quorumcumq; bonorum Ecclesiasticorum, etiam hospitalium; & si quas sub iam dicta conditione nondum impleta factas repererint, irritas & inanes declarent: & in eos, qui se in possessionem vel detentionem ante obtentam confirmationem intrudere ausi fuerint, & in futurum audebunt, pœnas sacris Canonibus & summorum Pontificum constitutionibus aduersus eosdem inflictas, exequi omnino studeant: mádaturq; Notarijs, quòd contractus alienationum huiusmodi absque assensu Apostolico prius obtento, etiam cum Episcopi licentia, non conficiant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ: nec iudices, vel testes aliter intersint sub eadem pœna, nec infra forestas seu defensas bonorum vel aliorum, Ecclesiarum bona & territoria includantur, & occupentur directe, vel indirecte, vel quocumque quæsito colore sub pœna prædicta.

Episcopi, aut eorum Vicarij Ecclesiasticorum bonorum alienationes auctoritate Apostolica cōfirmandas sedulo curent, vt diligenti inuestigatione adhibita, & in rem præsentem euntes rite, & recte, ac mature omnia faciant, vt omnino Ecclesiæ indemnitati consulatur.

Sacri concilij Tridentini auctoritate præcipitur singulis Episcopis, vt ipsi, aut eorũ Vicarij adiunctis duobus altero quidem ex Capitulo, altero ex Clero reco-

gnoſcāt quaſcumq; alienationes, & locationes bonorum Eccleſiaſticorum ad lōgum tempus, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, quę intra triginta annos confectæ fuerint iudicent, & decernant, an Eccleſiarū detrimento ſeu contra Canonicas ſanctiones, an omiſſo iuris ordine contractę ſint: quod ſi ad Epiſcopū vel eius menſam bona locata pertineant, aut ipſe, vel ipſius Vicarius, Commiſſarij ſeu executores fuerint, ad viciniorem Epiſcopum cum ſupradictis à Capitulo & Clero electis recognitio, ac iudicium eiuſmodi transferatur. Si vero etiā ipſi legitime recuſari poterunt, duo alij à Capitulo & Clero adiungantur, qui eam tantum cauſam cum illo Epiſcopo recognoſcant, & iudicent.

De Decimis ſoluendis.

CVm decimarum ſolutio ſit de iure diuino, & qui eas dare nolunt, aut dantes impediunt, res alienas inuadūt, & Eccleſias ad eam egeſtatem, & inopiam redigunt, vt facile debitis obſequijs & cultu deſtituātur: Idcirco iuxta Tridentini concilij decretum præcipitur omnibus cuiuſcumq; gradus, & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas ad quas de iure tenentur, iuxta locorum conſuetudinem in poſterum cathedrali, vel quibuſcumque alijs Eccleſijs vel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſoluāt: qui vero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec niſi ſecuta plena reſtitutione abſoluantur. Parochi vero in exigendis decimis negligentes ab Epiſcopo puniantur. Idem Parochi quolibet anno in menſe

mense Decembris referant Episcopo qui decimas soluere recusauerint, & decimarum exactionem laicis locare non possint.

Hortanturque omnes, & singuli pro Christiana charitate, debitoq; erga pastores suos munere, vt à Deo sibi collatis Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesijs, largiter subuenire ad Dei laudem, atque pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam non grauentur.

Atque vt populis innotescat quàm periculoso se facinore astringant, qui decimas abnegant; Parochis itidem ipsis præcipitur, vt semel saltem quotannis, quo tempore Episcopi expedire censebunt, prout ipsis cómodius fuerit, decretum supradicti Concilij de Decimis inter Missarum solemnia frequenti populo publice legant, ac materno sermone interpretentur.

De Synodo diœcesana quotannis celebranda.

Synodus diœcesana quotannis ab Episcopo celebretur, ad quam exempti, qui aliàs cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen Parochialium, aut aliarum Ecclesiarum sęcularium etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse, vt abusus, qui in dies occurrere possent, tollantur, & fidei professio per omnes fiat, qui eam facere tenentur iuxta decretum Tridentini concilij & bullam Pij IIII. fel. rec.

Legatur

& occaſio feret ex viſitantium prudentia ad fideliũ fructum conſtituere: quę vt facilius, feliciuſq; ſuccedant, ſinguli ad quos viſitatio ſpectat, monentur, vt paterna charitate Chriſtianoq; zelo omnes amplectantur.

Capitula Cathedralium etiam viſitẽt Epiſcopi, corrigant, & emendent toties quoties opus fuerit ex ſtatuto Tridentini concilij, non obſtantibus exemptionibus, conſuetudinibus, ſententijs, curamentis, & concordijs.

Commendata Monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non viget regularis obſeruantia, nec non Beneficia tam curata, quàm non curata, ſæcularia, & regularia, qualitercũq; commendata, etiam exempta ab Epiſcopis annis ſingulis viſitentur a curentque ijdem Epiſcopi congruentibus remedijs etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent aut reſtauratione, reficiantur; & cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obſequia exerceantur, etſi in eis viget obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium ſuperiores, eorum Regularia inſtituta, & debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, & moderentur. Quòd ſi ſic moniti infra ſex menſes eos nõ viſitauerint, nec correxerint, ijdem Epiſcopi ex decreto Tridẽtini concilij eos viſitent, & corrigant.

Eadem Epiſcopi diligentia vtantur in his etiam Eccleſijs viſitandis, quæ nulli diœceſi ſubiectę dicuntur; quod

quod tamen ius illi competit, cuius cathedralis Ecclesia propinquior esse constet; alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali à Prælato illius loci electus fuerit, qui tamquam Apostolicus delegatus visitet, quibuscumq; priuilegijs non obstantibus.

Episcopi etiam visitent hospitalia, collegia, confraternitates, montes pietatis, & pia loca omnia quomodocumq; nuncupentur, etiam si locorum prædictorũ cura ad laicos pertineat, atq; eadem pia loca exéptionis priuilegio sint munita, & omnia quæ ad Dei cultũ aut animarum salutem seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum canonũ instituta agnoscant, & exequantur; contumaces, & contradictores huic tam pio, ac necessario officio aut verbis, aut factis, ordinarij arbitrio puniantur, & nihilominus huic decreto parere omnibus opportunis remedijs, inuocato etiam si oportuerit sæcularis brachij auxilio, ab Episcopis cogantur.

Præcipuamque curam habeant Episcopi in visitatione de scholis, & litterarum ludis, & bonarum artiũ magistris, & num vitæ probitatẽ, integritatem, & scientiæ puritatem seruent.

An sciant Ecclesiam esse consecratam, vel benedictam, an consecrata sint altaria, & vasa, & corporalia, vestes, & id genus, reliqua sint benedicta. Hæc omnia diligenter inuestigentur, vt inde intelligatur quid desideretur in ijs, & prouideatur.

An aliquis etiá vsurpet decimas, & bona ad Ecclesiá spectãtia, & seruetur in hoc Tridentini cócilij decretũ.

De

De Vicarijs Foraneis.

VT autem præmissa omnia,& alia etiam inferius statuenda,& ordināda per ordinarios,maxime in visitatione,facilius executioni mādentur, statuit hæc Synodus, vt in singulas diœceses qui magis idonei videbuntur, Vicarij foranei,vbi non adsunt, cōstituantur; quorum munus erit omni diligentia curare, vt omnia quæ præcepta sunt,& alia per Episcopos in dies præcipienda executionem sortiantur, quærantq; de vita, & moribus Presbyterorum, & quales se in pastorali præbeant cura, & an in Parochijs sibi commissis omnia recte agantur; num Rectores resideant, & non residētes Episcopis denuncient: præcipue autem inquirant, an à Parochis erga miserabiles sub sua cura personas debitum persoluatur officium, ad hoc ne quis ob vitæ incommoda decedere cogatur.

Prouideantq; ne diebus Dominicis,& festis aliquod illicitū opus fiat; & quos in aliquo delinquere prospexerint, Episcopis indicent, ac denuncient,crimina, & delicta Clericorum, vt,quod iuris fuerit,exequi possit.

De Ludi Magistris.

MAgistri scholarum, quoq; & præceptores pueros, & adolescētes suos ne dum in Grāmatica,& Rhethorica,verū etiam in his, quę ad religionē spectant,vt sunt diuina pręcepta,articuli fidei,alia similia erudiāt; diebusq; festiuis ad diuina audienda hortentur,ac impellant,legantq; in scholis Catechismū, nec scholam aperiant, nisi cū licētia ordinarij,& emissa fidei professione.

Et non solum libros Indice fel. recor. Pij Papæ IIII. edito nominatim vetitos, sed nec obscœna vel turpia tractantes pueris legendos, vel interpretandos proponant; sed illos, qui ab Ordinario propositi, & approbati fuerint: eosq; vehementer hortamur, vt in tam flexibili ætate, & ad malũ prona, discipulos suos bonis moribus, ac salutaribus præceptis instituant.

SESSIO QVINTA
CELEBRATA DIE XVII. MAII MDLXXIX.

De Iudiciali foro Episcopi, & de Iudicijs.

CVm causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinẽtes, iuxta sacros Canones, coram Ecclesiasticis dumtaxat iudicibus cognosci & terminari debeant: ideo Episcopi suo arbitrio pœnis & cẽsuris afficiant omnes & singulos clericos, etiam regulares, administratores hospitalium, & aliorũ piorum locorum quorũcumq; qui in causis, vt supra vel agendo, vel excipiendo, vel aliter in iudicio & foro sæculari comparere, vel eis se subijcere præsumpserint: declarando præterea nullius esse roboris, & momẽti processus, & actus quoscumq; qui tam in præmissis, quàm in omnibus alijs causis ad forum Ecclesiasticum ex decreto Tridentini concilij pertinẽtibus coram Iudice, & foro sæculari quacumq; ratio-

ratione vel prætextu actitati, ac ventilati fuerint. Et vt hoc decretum inuiolabiliter obſeruetur, Epiſcopi diligenter operam dabunt.

Epiſcopi in terminandis cauſis, quantũ fieri poteſt, breuitati ſtudeant, ac litigatorũ artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differẽda modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Appellationes non recipiantur, nec inhibitiones fiant niſi à diffinitiua, vel à diffinitiui vim habente, vel cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non poſſit. Et ne inhibitorias indebitas fieri contingat, & partes inutilibus ſumptibus grauentur: ideo hæc Synodus ſtatuit, vt adueniente caſu in primis à Iudice ad quem breuiori termino præfixo, vbi probabiliter iuxta communis iuris regulas, & doctrinas, ea de cauſa dubitetur eſſe diſcutiendum, an appellatio ſit huiuſmodi, quæ ex præfato Concilij decreto reijci, vel recipi debeat, ne ſi quas minime deceat appellationes Iudex admiſerit, vel admittendas reiecerit iuſta conquerendi occaſio alicui præbeatur.

Quoniam omnis ſententia ſine legitimo proceſſu recte facto viribus non ſubſiſtit, ſtatuerunt Patres antiqui, vt omnia acta iudicis exacta diligentia, & competenti ordine ſcribantur, & ſic cõſcripta partibus requirentibus tradantur: Itaque originalia penes ſcriptores remaneant, vt ſi ſuper proceſſu Iudicis fuerit ſuborta contentio, per hæc poſſit veritas declarari. Hæc Synodus igitur in executione ſacrorum Canonum ſtatuit,

& ordinat, vt de cætero in formandis processibus seruentur ad minus termini infrascripti, videlicet ad libellandum, excipiendum seu respondendum libello, iurandum de calumnia, articulandum, & articulari videndum, dicendum contra articulos, producendum omnia contra producta.

Notarij singuli Episcopalis Curiæ in omnibus causis spiritualibus, aut temporalibus, ciuilibus, aut criminalibus teneantur, & debeant omnia, & singula acta iudicij diligenti ordine conscribere, non in schedulis, sed in libris quaternatis: Schedulæ, quæ per partes porriguntur in iudicio, vt sunt Libelli, Responsiones, Capitula, & Positiones, postquam fuerint descriptæ, vt præmittitur, reponantur in filcijs, quas singuli Notarij singulas facere teneantur singulis annis, & ita, & taliter præmissa obseruentur, quòd nulla causa, nullaq; ratione Originalia à se dimittant. Si quis vero contra præmissa, vel præmissorum aliquid facere præsumpserit, eo ipso teneatur ad omne damnum, & interesse parti, quam ex eius lædj contigerit negligentia: quòd si causa ex officio mota fuerit, ea pœna mulctetur, qua secundum qualitatem negotij mulctandus videbitur Episcopis.

Habeantque dicti Notarij vnum registrum, super quo singulariter registrentur omnes litteræ, quæ de dicta Curia exeunt sub censuris Ecclesiasticis, & alijs Episcopi arbitrio pœnis.

Et quia producuntur iura, & scripturæ authenticæ, quando pars producens intendit illa sibi restitui facere, non

re, non restituantur nisi dimissa copia auscultata cum Originali parte citata.

Et vt omnia recte procedant in formandis processibus, & scripturarum copijs faciendis, ponatur in qualibet facie paginę, lineę vigintiquattuor, & in qualibet linea syllabæ quindecim.

De Notarijs.

CVm ex Notariorum imperitia plurima damna, & multarũ litium occasio oriatur: Episcopi Notarios quoscunq; examinent, & quos inuenerint experiẽtia, probitate, scientia, & ætate præditos, illi eligãtur, & approbentur; & qui electi, & approbati non fuerint corã aliquo Iudice ecclesiastico, siue ordinario, siue delegato, causas tractare, acta rogari, & Procuratoris officium exercere nõ possint; & approbati si in litibus & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus deliquisse reperti fuerĩt, iuxta sacri Tridentini concilij decretum puniantur.

Statuit etiam nullum Notariũ rogari posse de contractu rerum Ecclesiasticarum ad forum Ecclesiasticũ pertinentium, vt sunt decretorum interpositiones, beneficiorũ renunciationes, vel ad renunciandũ procurationes, sponsalium dissolutiones, & similia, nisi vt supra approbati sint. Scripturas vero huiusmodi ab alijs Notarijs confectas, scriptas, & rogatas nullã in Ecclesiasticis iudicijs fidem facere statuit & decreuit.

Ecclesiastici fori Notarij tempore eorũ admissionis iurent obseruare omne id quod ipsis ab hac Synodo mandatũ est, ac etiã conscribere, & exẽplari acta, & processus causarũ ad Episcopalẽ curiã pertinentium; atq;

omnia

omnia pro curia gestorum instrumenta in authenticã formã redigere, & in Archiuio reponere, vt ibi postea perpetuo conseruentur.

Originales processus (vt dictum est) Iudicibus, Ordinarijs, Delegatis, Arbitris, aut Arbitratoribus non deferant, sed eorum tantum exempla fideliter collata; nisi alicuius inopia aliud aliquando Episcopo videatur.

Notarij ab Episcopis cogãtur modis omnibus quãto citius, & ad minus intra mensem (congrua mercede accepta) in appellationum causis copiam appellanti exhibere: etsi in deferenda exhibitione fraudem fecerint, iuxta Tridentini concilij decretum puniantur.

De Archiuio.

ARchiuia vbi non sunt, instituant, & instituta recte curari studeant, omnemq; diligentiam adhibeãt, vt instrumenta quæcumque, atq; scripturæ aliȩ omnes in eis contentæ, ita conseruentur, vt ea nequeat vel temeraria manus attingere, vel vllo pacto violare.

Custos vero ab Episcopo deputetur, qui diligentissime cuncta conseruet & administret, & per inuentarium cuncta tradantur, & ex eodem inuentario restituantur.

Custodi non liceat ex Archiuio originales scripturas tradere, etiam data fide, & pignore: & si contrafecerit, ab Ordinario ex arbitrio mulctetur.

Prælato decedente, claues Archiuij Oeconomo, vel Vicario capituli fide publica tradantur, & penes eosdẽ fideliter conseruentur, quȩ futuro Pastori postea consignẽtur. Qui-

Quicumq; Instrumenta, Scripturas, Monumenta, Iuraque omnia cuiuscumque Ecclesiæ detineant, vel vsurpent, ab Episcopis certiores fiant, eos ex sacri cōcilij Tridentini decreto vti Ecclesiasticorum iuriū vsurpatores excommunicationis sententiam incurrisse. Et qui Instrumenta, Scripturas, Monumēta, Iuraq; omnia cuiuscumq; Ecclesiæ detineri, & vsurpari sciuerint, & non prodiderint, canonica monitione præmissa, excōmunicationi subijciantur, donec detinentes, aut vsurpantes reuelauerint, vel idonee fuerit satisfactum.

De Inuentario processuum causarum, & negotiorum quorumcumque ab Episcopis conficiendo.

CVm in Prouincia nostra fel. recor. Pij Papæ V. præcepto de cōficiendis Inuentarijs per Episcopos regni Neapolitani, & Siciliæ hactenus satisfactū non sit: Ne tam vtile, tamque necessarium institutum per incuriam omittatur; Episcopos omnes commonemus, vt quilibet Inuentarium authenticum omniū, & quarumcumq; suæ Curiæ querelarum, accusationum, inquisitionum, denunciationum, testificationum, instrumentorum, processuum, ceterorumq; actorum, causarum, negotiorum criminalium etiam mixtorum, quæ apud Curię suæ Notarium, siue actuariū fuerint, quam primum conficiendum curet, & iuxta memoratū præscriptum, seu bullam, quotannis in perpetuum conficiat, & dicti Notarij manu subscriptum penes se custo

diat

diat donec super his iudicatum fuerit. Et si eum interim de vita decessisse contigerit, illud vniuersum sigillo suo obsignatũ, fidei sacerdotis cui peccata sua confessus est (morte impendente) committat, tuto tamen & fideliter asseruandum, ac futuro Præsuli clausum integrumq; tradendum.

De Blasphemis.

SCientes plerosq; pœnarum grauitate magis quàm Dei timore arceri solere à voluntate peccandi: propterea in Blasphemos, quammaxime (vt reatus qualitas exigit) insurgentes, eos pœnis in Bulla piæ memoriæ Pij Papæ Quinti contentis, omnino afficiendos esse præcipimus.

Sed vt huiusmodi nefandum, & impiũ scelus, quod tam diuinis, quàm humanis legibus detestatum est, de medio penitus tollatur, sodalitatem Dei nominis instituendam esse decernimus, quam per Episcopos in suis vrbibus, & diœcesibus præscriptis regulis vnà cum Indulgentijs in Bulla expressis à fel. recor. Pio Papa IIII. eius rei causa edita, quamprimum fieri poterit, institui mandamus.

De Simonia.

CVm detestabile scelus Simoniacæ prauitatis tam diuinorum, quàm sacrorum Canonum auctoritas abhorreat, atque damnet: Ideo vt aboleatur, Synodus mandat inuiolabiliter obseruari constitutiones maxime Pauli secundi, & Pij Quarti, & Quinti, & quod quicumq;

cumq; crimen ſimoniace commiſiſſe cõuictus fuerit in conſequendis ordinibus,eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpẽſus,& per annum carceri mancipetur.

Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniace acquiſiuerit, illis ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis, & ad eas,& ad quaſcumq; alias obtinendas.

Qui officium, vel beneficium Eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit,illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea, & quęcumq; alia beneficia obtinenda.

Si autem tale crimen pluries commiſiſſe quis conuictus fuerit, pręter ſupradictas pœnas,etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio eijciatur.

Qui vero ordines, & beneficia ſimoniace contulerint,pœnis à iure ſtatutis puniantur.

Caueat præterea quicumque,ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant: alioquin per locorum ordinarios grauiſſime puniantur: qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent, iuxta Tridentini concilij decreta.

Iuſpatronatus, vẽditionis, aut alio quocumq; titulo contra Canonicas ſanctiones nullo modo patroni,etiã ſi communitates, & collegia quicumq; exiſtant,transferre pręſumant: ſi ſecus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis ſubijciãtur,& dicto iure patronatus ipſo iure priuati exiſtant. Nec aliquis huiuſmodi illegitimarum alienationum particeps, aut mediator ſit.

De Hæreticis.

EPiſcopi ſingulare ac maximũ ſtudium in eo potiſſimum impendere debent, ne ipſis dormientibus inimicus homo praua hæreſum ſemina doctrinæ, ac morum corruptionẽ diſſeminare, aut inſerere valeat: Ideo præ ceteris curent, vt conuentus, ſeu conuenticula, pręſertim rudium ac ſuſpectorum hominum, de his quæ ad fidem ſpectant tam publicas quàm priuatas diſceptationes, ac ſermones, ceteraſq; huiuſmodi periculoſas occaſiones prohibeant, ac penitus tollant: denique operam in quærendis hæreticis, ac eo nomine ſuſpectis, vt inuentos de ſuo ouili conſtanter exterminent; parati etiam ſi opus fuerit, hac de cauſa ſanguinem animamq; profundere, quo Deo gratius, & ouibus ſuis ſalubrius in vniuerſo ſuo munere efficere nihil poſſunt. Si vero negligentes aut remiſſi fuerint in expurgando de eorum diœceſi hæreticæ prauitatis fermento, ſciant incidere in pœnas ſtatutas in concilio Lateranenſi ſub Innocentio tertio, ac in alijs ſacris Concilijs, & Pontificijs conſtitutionibus.

De Apoſtatis.

QVàm peruerſum ſit hominum genus, qui ſuaui iugo religionis ſuæ, Deiq; timore poſtpoſito, reſpicientes retro, Apoſtatę facti ſunt; facile ex verbis ſancti Auguſtini elici poteſt: quàmue in Eccleſia Dei infinitis erroribus cauſam pręſtiterunt, & pręſtant, omnibus notum eſt: Ideo Epiſcopi aduerſus eos procedãt iuxta

formã

formam sacrorum Canonum, ac Bullam summorum Pontificum, maxime fel. record. Pauli IIII. & Pij V. nec permittant eos cuiuscumq; ordinis & religionis sint, extra ordinem & religionem propriam cũ habitu aut sine habitu viuentes, ac vagabundos in eisdẽ diœcesibus permanere, ac Missas, & diuina officia celebrare, vel Ecclesiastica sacramenta, aut animarũ curam exercere; immo expellant, remittant, & puniant iuxta formam dictarum constitutionum, suorum Superiorum habilitatione, & licentia non obstantibus.

De Adulterio, & omni alio illicito coitu.

MOnentur Episcopi, vt statuta Tridentini concilij contra concubinarios tam clericos quàm laicos edita districte faciãt obseruari, ne si id omiserint, Deo, & summo Pontifici reddituri sint rationem.

Sacerdos, & alius clericus, si quis tantæ temeritatis inuentus fuerit, qui postposito Dei timore, se cum Parochiana sua commiscuerit, perpetuo ab exercitio curæ suspẽdatur, postquam annum in carceribus corpus suum ieiunijs, & abstinentijs maceratum manserit, è diœcesi per decennium banneatur, alijsq; pœnis arbitrio Episcopi mulctetur.

Et quos instigante diabolo nefandum scelus incestus admisisse cum matre, sorore, & filia spirituali, idest, quam baptizauerint, vel in baptismo, aut cõfirmatione tenuerint, vel cuius confessionem audierint, & carnaliter rem habuisse constiterit, deponantur, & beneficijs, si quæ habuerint, eo ipso priuati sint, atq; ad perpe

tuam pœnitentiam agendam in vinculis conijciantur. Pro alijs incestibus vsq; ad quartum gradum iuxta sacros canones Episcopi arbitrio puniantur.

Et cum Episcopi homines sint, & falli possint, nec hominum corda scrutari valeant, ne quod boni causa institutum est, mali sit fomes & origo: si quis eorum qui tamquam boni, & idonei ab eisdem Episcopis electi sunt, spreto Dei honore, cum ea cuius cõfessionem audiuit, quicquam inhoneste, turpiter egerit, aut eius pudicitiam attentauerit, si nõ deuentum est ad actum, temporanea pœna iuxta sacros canones acriter puniatur: si vero ad actus turpitudinis est deuẽtum, ac etiam qui peccatum in cõfessione auditum signo, aut verbo prodierit, confessionisq; sigillum fregerit, deponatur, & in arctum monasterium ad perpetuã agendam pœnitentiam detrudatur.

Qui autem virgini, aut viduç alicui honestæ stuprũ violenter intulerit, beneficijs priuetur, & virginem cui vim intulerit, vt dictum est, dotare cogatur: & si beneficijs caret, amplius mulctetur arbitrio Episcopi: pellaturq; vtroq; casu à ciuitate, & diœcesi per decennium postquam in carceribus arbitrio ordinarij detẽtus fuerit. Si vero virginem volentem vitiauerit, eisdem pœnis afficiatur, tantum à præstatione dotis absoluatur. Si vero nuptæ violentiam intulerit, eo ipso beneficijs priuatus, & vinculis perpetuo alligari decernitur.

De Vsuris.

CVm omni iure diuino & humano vsuraria prauitas damnata, & detestata sit; studeãt Episcopi hãc pestem

pestẽ animarum, ac pauperũ perniciẽ extirpare; ac præterea in vsurarios, omnesq; qui illicitos contractus ineunt, mediatores, aut rogati sint, vel fuere, ex canonicarum sanctionum præscripto vehementer debeant animaduertere; atque vt tanti sceleris grauitas prorsus innotescat, infrascripta expresse declarare maxime his temporibus visum fuit.

Notarij qui de contractibus rogati sunt, ex cõscientia plane prospiciunt contractuum prauitatem: nihilominus id scire dissimulantes, instrumenta conficiũt, quę in eorum superficie suspicione carere videntur, cum tamen venenum latitet, sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, nullo pacto contractibus, quos ipsi ex animo, & conscientia suspectos existimant, vel suspicantur stipulari præsumant, prætèr diuinam vltionem, quam incurrent.

Quoniam in venditione mercium ad tempus, quæ à mercatoribus sępe fieri solet, iniustitiæ, atq; vsuræ iniquitas latere potest: caueant omnino mercatores, ne pro temporis dilatione maiori pretio res suas distrahant, quàm valeant. Animaduertant autẽ, vt si ad tempus vendant, non cariores vendant, quàm secundum communem fori vsum rei pretium currat; qui sane vsus inter probos, & integros mercatores constitui solet. Quapropter nefarium, atque vsurarium decernit hæc Synodus cum pro maiori temporis prorogatione rei pretium proportionabiliter augetur.

Qui emit aut conducit minoris iusto pretio, ob anticipatam solutionem, est etiam vsurarius.

Qui

Qui triticum, aut vinum, & oleum alicuius prædij ante messem, aut vindemiam, aut sericum ante tempus minoris ob anticipatam solutionem emit, quàm collecta sunt valitura, & præcipue qui cautelam à debitore exigunt de maiori quantitate, quàm manualiter præstant, etiam si exigerét decem pro centenario vltra sortem principalem.

Qui pecora, prędia, vel aliud emit ab eo quem non credit ea habere, & statim certa pensione ea eidem locat cum obligationę restituendi pensionem, quam ex re quæ non erat, ceperit.

Qui mutuat cum pacto vt mutuatarius vltra sortem sibi reddendam det aliquid sibi, vel alicui tertio, vel pauperibus.

Qui aliquid vendit ei, qui pecunia indigebat, cum pacto, aut voluntate principali, vt statim sibi minoris iusto pretio reuendat.

Prohibemus omnia cambia sicca tãquam vsuraria, taliaq; cambia exercentes, sententiam excommunicationis ipso facto incurrant.

De Superstitionibus, Maleficijs, Incantationibus, & Sortilegijs omnino tollendis.

SVperstitiosas, & vanas Populi obseruationes, quæcumq; sint, à subditis suis tamquam perniciosas pœnitus tollendas curabunt Episcopi, graui pœna ex sacrorum canonum decretis proposita contra resipiscere nolentes; maleficos autem, sortilegos, lamias siue

strigas

ſtrigas,ceterosq; omnes,qui quouis magicę artis,& veneficij genere pactiones, & fœdera expreſſa, vel tacita cum dæmonibus faciũt, præſertim cum homicidium eorum cauſa ſecutum fuerit, vel aliquis ſacramentorum abuſus in maleficijs interuenerit, iuxta canonicas ſanctiones acriter puniant.

De Receptationibus Bannitorum.

ET quia non ſine graui animi moleſtia intellexit hęc Synodus, quòd nõnulli facinoroſi homines, vt ad alia ſcelera perpetranda deuenire poſſint, immunitatis Eccleſiaſticę clypeo abutẽtes, ad diuerſas Eccleſias, & alia loca Eccleſiaſtica huius prouincię diuertunt, ibiq; in grauem Dei offenſam, & plurimorũ perturbationẽ degunt, & morantur: ideo ne vnde peccatorum eſt poſtulanda venia, ibi peccandi detur occaſio; Vniuerſis, & ſingulis Archipresbyteris, Presbyteris, & Clericis tã ſæcularibus, quàm quorumcumq; etiam mendicantiũ ordinum regularibus, ceterisq; perſonis Eccleſiaſticis quacumq; etiam dignitate fulgentibus in hac prouincia conſiſtentibus, ſub pœna arbitrio Epiſcopi imponẽda ac excommunicationis ſingulariter in ſingulos: In conuentus vero, & collegia quæcumq; in his forſan delinquentia ſuſpenſionis à diuinis, & in ipſorum tam ſingularium, quàm conuentuum & collegiorum Eccleſias, monaſteria, capellas interdicti Eccleſiaſtici pœnis inhibetur, ac præcipitur, ne de cetero publicos latrones publicarum ſtratarum obſeſſores, eos qui in Eccleſijs homicidia perpetrarunt, alioſue facinoroſos

hominęs,

homines, quibus Ecclesiarum immunitatem sacri Canones prodesse nolunt, siue laicos, siue clericos in Ecclesijs suis, illorumq; domibus, siue alijs locis Ecclesiasticis prouinciæ prædictæ recipere, admittere, seu retinere, vel promittere eisdem securitatē publice, vel occulte quoquo modo præsumant.

De Suffocationibus.

VT autem suffocationibus in posterum prouideatur, quę passim ferme impune prætermittuntur, hortatur hæc Synodus omnes Episcopos, vt efficiant quòd à rectoribus saltem singulo quoq; mense populus doceatur, eique declaretur grauitas huiusmodi culpæ, mulieribusque lac proprijs, & alijs infantibus præbentibus præcipiatur, vt nullo modo ipsos in lecto absque capsula, & tabula intermedia retineant, cōtrafacientes vero tam pœnis pecuniarijs, quàm censuris ecclesiasticis in subsidium, & etiam exilij à diœcesi vel metropoli puniri possint. Quæ pœnæ extendantur etiam ad earum maritos: quia cum sit caput mulieris vir, huius transgressionis culpam habere maxima ex parte putantur. Contra suffocatores verò supradictæ pœnæ pro modo culpæ ab Episcopis grauissime augeri possint, addita etiam condigna ac salutari pœnitentia ab ipsis tantum iniungenda, atq; interea teneantur omnes reuelare parochis mulierum, quæ pueros in lecto absq; capsula, vel tabula intermedia contra huius decreti dispositionem retinuerint, & eos qui non reuelauerint, etiam si opus fuerit, excommunicandos esse decreuit.

abhor-

De Eleemosynarum Quæstoribus.

PRaui eleemosynarum quæstores aut ministri, quorum nomen, atq; vsum Prouincialis Synodus penitus aboleri, & abrogatos esse voluit, ad officium huiusmodi exercendum de cetero non admittantur.

Importunas, atq; illiberales eleemosynarũ exactiones potiusquam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certe à turpi quæstu non abhorrent, prohibeant Episcopi, neq; permittant, vt regulares, & sæculares Sacerdotes hostiatim, & per vias vadant, & quærant eleemosynas pro celebrandis Missis mortuorum in die omnium fidelium defunctorũ faciendo scribere, & obligare personas fere inuitas, pro vt solitum est in hac Prouincia, easq; postea cũueniendo in iudicio si non soluerint.

De Pœnis.

PAstoris officium est, gregem Dominicum fidei suæ creditum ita Deo adiuuãte dirigere, vt quod ad vitam æternam ducit, demonstret, & per illud conducat; & quod impedire, & diuinam maiestatem offendere viderit, amouere, & è medio tollere non solum hortationibus, ac exemplis, sed etiam quando ea non proderunt pœnarum metu coercere. Idcirco Episcopi studeant esse tales, vt suæ curæ Pastorali conuenit, & in delinquentes omnes, & singulas sententias censuras, & pœnas contra eos, qui à recta via deuiauerint, & aliàs deliquerint, latas proferant; nec de earum rigore quic

quam relaxent, admonẽtes eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint non ſolum ſubituros eas pœnas, quæ ſacris ſunt canonibus conſtitutæ, ſed etiam eas quas Epiſcopi arbitrij diſcretio pro perſonarum qualitate conſtituet.

De Excommunicatione.

CVm gladius excommunicationis neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad cõtinendos in officio populos valde ſalutaris; ſobrie tamen magnaq; circũſpectione exercendus eſt, cum experiẽtia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quàm formidari, & perniciem parere, quàm ſalutem: idcirco Epiſcopi abſtineãt, & ſeruent formam præſcriptam à Tridentino concilio.

Monitiones vero, quæ ad finem reuelationis fiunt, non cõcedant niſi pro deperditarum, & ſubtractarum rerum reſtitutione, ſiue illarum, & illas ſubtrahentium reuelatione, & ad inſtantiam eorum dumtaxat quorũ ciuiliter intereſt, & ab eis recepto iuramento de rebus perditis re diligenter, ac magna maturitate examinata.

Capitula rem ipſam de qua agitur, reiq; valorem nominatim, & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro Eccleſijs, locis pijs, communitatibus, vniuerſitatibus, collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere; tunc quædam rerum in genere deſignatio fiat, quæ oſtendat res ipſas non vulgares eſſe.

Animaduertant Epiſcopi quòd ſi eorum culpa hæc

arma

arma ſpiritualia contemni contigerit, nullo modo ſe excuſari poterunt, quominus Deo rationem reddere debeant de pernicie, quæ loco ſalutis animarum hac de cauſa ſecuta fuerit.

De Interpretatione conſtitutionum Synodi.

CONſtitutiones ad verborum proprietatem,& vt dicitur,ad litteram intelligantur, nulla admota aut intenſiua aut extenſiua interpretatione, vltra quàm verba ipſa ſignificent; niſi quòd facultatem,quam habent Epiſcopi ex his decretis per Vicarios generales ea exequi poſſint,exceptis ijs, quę pertinẽt proprie ad ordinem Epiſcopalem,aut à concilio Tridentino,aut ab Epiſcopis expreſſe excluſi eſſent.

Quoniam ob varietatem locorum non poteſt in legum executione omnis æqualitas, aut idem modus ſeruari multæq; ſtatutæ ſunt pœnę, quæ moderatione in alijs diœceſibus indigeant. Propterea poſſint Epiſcopi quaſcumq; pœnas in his conſtitutionibus expreſſas pro qualitate locorum ad ſtatum ſuarum Eccleſiarum vt res expoſcere videbitur redigere,& aptare; quos(dubitandum non eſt,omnia ad pietatem,& animarum ſalutem relaturos.

Synodus declarat & ſtatuit, quòd quotieſcumq; clerici mulctandi ſunt, & pœna pecuniaria ſit exigenda, locis pijs applicetur,& nihil ad Epiſcopum perueniat.

Et ſi in his conſtitutionibus dubitationis, aut ambiguitatis aliquid quomodocumq; exortum fuerit,Reuerendiſſimus Metropolitanns in ſua Prouincia interpretabitur, cuius ſententiam ſequi omnes teneantur,

quousq; alia Synodus Prouincialis habeatur.

Prouincialis Synodus abrogat, & abrogatas esse decernit alias constitutiones præsentibus contrarias, & quomodolibet aduersantes.

Decretum Generale.

DEniq; omnia, & singula in his decretis comprehēsa, & alia quęcumq; tam à sacris canonibus, quàm apostolicis ordinationibus, & à generalibus quibusq; concilijs, præsertim à sacrosancta Tridentina Synodo statuta, ac definita, siue dogmata, siue reformationem, & morum correctionem respiciant, plene, atq; integre ab omnibus cōprouincialibus Episcopis, Abbatibus, Capitulis, & alijs Ecclesiasticis personis, quę per se, vel per eorū idoneos Procuratores interfuerūt, aut interesse debuerūt, ac etiam sęcularibus quibuscūq; quod ad eos attinet seruari debere decernimus, ac sub iuris, & arbitrij pœnis districte pręcipiendo mādamus, saluis tamen omnibus cōstitutionibus Ecclesiarū arctioribus, & laudabilioribus: iniungentes Episcopis, vt hæc ipsa decreta post sex mensiū spatiū in eorum ciuitatibus, & diœcesibus publicari, & ab omnibus obseruari curent. Decernentes etiam omnes, & singulas admonitiones, statuta, decreta, & mādata in hac Synodo facta ordinata, & gesta, ac eorū promulgationē ita omnes & singulos quos tāgit, afficere ac si personaliter & singulariter singulis ipsa notificata, & intimata fuissent; eisdē notificamus quòd si cōtra quicquam admiserint, pœnis ac mulctis, quę in eis cōstitutę sunt, & alijs Episcoporū arbitrio imponendis constringentur.

FINIS.

CATALOGVS EORVM, QVAE IN HAC Synodo continentur.

SESSIO PRIMA.

SESSIO SECVNDA.

SESSIO TERTIA.